

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok — — 4 koruny — hal.

Na pol roka — 2 „ — „

Na štvrt roka — 1 „ 20 „

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,

páp. komorník.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stúpcového
 nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Robia o tri zdechy.

V politickom svete robia o tri zdechy. Robí barón Gejza Fejérváry, robia jeho druhovia a spojenci socialdemokratickí, robí Kristóffy s liberáli. Po všetkých stranách zvädzajú sa teda roboty, ako keby sa celý svet na ruby mal obrátiť. Kuknime si teda trochu do kuchyne týchto bosorákov, aby sme vedeli, čo tam pre nás varia. Robí teda v prvom rade sám Fejérváry. Ako by aj nie, veď on musí druhým s dobrým príkladom predchádzať. A potom, veď si ešte vždy myslí, že kráľ v ňom úplne dôveruje. Ako ale vyzerá tá jeho robota. Úkazy a nariadenia, ktorými oblažuje právomocnosť krajinu, píše mu hlavný úradník kancelárie tlače osvietený pán Vészi (predtým Weiss); honvédmínister na jeho rozkaz povoláva rezervistov do služby, bárs sa toto a zadržanie tri roky vyslúžených vojakov zákonom ťažko dá odvodniť. Pojednáva s liberálmi, či by neboli náklonní opustiť jejich starú peleš a vkročiť do jeho stránky pokroku. Rozdáva subvencie, podarúcky ľuďom, čo majú prázdne vaky. Hladá na všetky strany barónov. Barónstvo je totiž veľmi drahý tovar, kto to chce mať, musí zaň mnoho platiť. Fejérváry ale potrebuje mnoho millionov ku novým voľbám. Je to teda hrozná robota, akú zvädza teraz barón Gejza Fejérváry za btaho vlasti. Keby už nebol šediví, zaiste ošedivie od tej hroznej roboty.

Pán Jozef Kristóffy tiež nenie leniví. Drží sa toho porekadla: komu sa nelení, tomu sa zelení. O tri zdechy posielal teda žandárov, aby inštalovali nových föiispánov. Je to dačo nového, že teraz osvietených pánov föiispánov žandári inštal-

lujú, pravda, len vtedy, keď môžu. Že tito žandári najdu kde-tu pred föiispánom zamknuté dvere, za to ani oni, ani Kristóffy neprídu do rozpakov. Ztrhnú úradnú pečaf z dverí, zavolajú zámočníka a ten falošným kľúčom aj ten najkumštovnejší zámok otvorí. Nemalej roboty dajú Kristóffymu aj renitentní ališpáni, týchto vyzdvihuje z úradu a posielal vyšetrujúcich komissárov do stoličných právomocností, či by tam dajakej chyby nenašli, na základe ktorej zakročif by sa dalo proti úradníkom. To je však ešte všetko nič! Kristóffy aj inakšie roboty zvädza: zničuje uzavretia právomocností na dane a rekrútov sa vzťahujúce, stoliciam odopiera zákonom vykázané štátne dotácie a podpory, stoličným úradníkom zakazuje vyplácať platy, stolice podriaďuje celkom mocí «föiispánov», autonomiu (samosprávu) právomocností ruší nariadeniami zákonom vlasti celkom protivnými. Má teda veľa roboty pán Jozef Kristóffy. Lenže aj tu splňuje sa na ňom to staré porekadlo: má mnoho prať a málo vešať. Čokolvek robí a bárs ako sa pachorí, nič sa mu nedarí. Nevládze ani rezistenciu právomocností zlomiť, ani nenávidenú koaliciu roztrieskať. Kdekoľvek slyšia niečo o jeho štátnickej múdrosti, či v krajine a či vo Viedni, všade ho len vysmiať musia. To je ale to najhroznejšie, keď človek — čo sa za múdreho drží — také kúsky vyvádza, že ho pre ne svet vysmeje. Podobne sa vodi aj Fejérvárymu. Tak ďaleko to dovedli tito páni, že ľudia zdravého rozumu múdrosti jejich už aj vyhybujú. Za föiispánstvom nebažia už ani liberáli lepšieho mena. Keď sa niekde vo volebných okresoch dajaký mandát uprázdni, nemôžu naň kandidáta lapif. V hlavnom meste len za peniaze hlasujú na

kandidáta vlády. S vládou nedržia len židia veľkým dielom a freimaureri, ako aj internacionálna banda socialdemokratov, ktorých k vôli barón Gejza Fejérváry, cis. a kral. veľzbrojmajster, cancellár vysokého rádu Mária Terezie, uhorský ministerpredseda a najvernejší sluha jeho veličenstva kráľa mravnú (?) podporu hotový je prijať i od najnebezpečnejšieho revolucionára zahraničia vodcu nemeckých socialdemokratov Bebel-a. Vo Viedni dôvera ku Fejérvárymu klesla na najnižší stupeň, bo sa tam presvedčili o tom, že s koalíciou doma nevládze a že sa spriahol s antidinastickou a internacionálnou socialdemokraciou. On ale vzdor všetkému tomu o tri zdechy robí.

No robia aj Fejérváryho najoddanejší a najvernejší priatelia socialdemokrati s jejich Jakubmi na čele. Táto skvostná črieda, čo sa nevie dosť naručať vo verejných shromaždeniach o neslýchanej biede proletárov, ktorej vodcovia ale z tých známych Jakubovských halierov sebe lepšie žijú ako volajákí grófi: táto črieda ozaj zázračnú agitáciu vyvíja v záujme svojich cieľov. Koalíciu a vodcov jej slovom i skutkom inzultuje kde ich zastihne. Po všetkých krajoch vlasti jednotajne vydržiava shromaždenia ešte aj na takých miestach, kde ju šlachetne smýšľajúci občania náležite vytrepú. Devätnásteho, 26-ho novembra, 3-ho a 10-ho decembra na 77 miestach majú shromaždenia v záujme «práv ľudu», rozumie sa za Kristóffyho všeobecné a súkromné volebné právo, vydržiavať. Či dakedy, až toto Kristóffyho volebné právo ozaj zákonom bude, hlavou budú pokrúcať všetci tí, čo sa ľahkomyseľne zviest dali židovsko-freimaurerskou múdrosťou socialdemokratov! Socialdemokratická črieda ostatne veľké prípravy robí k tomu, ako dňa 19-ho decembra bude demonštrovať pred parlamentom proti koalícii a vedľa Fejérváryho. Najvhodnejším prostriedkom k tomuto zdá sa byť tejto čriede vlámanie, o tomto hovoria socialdemokrati, že je to «domová demonštrácia.» Opustia robotu, ktorou si vzdajú chlieb vyhľadávajú, chodia s veľkým hulákaním po domoch, vlamu sa do príbytkov, rečia, vykrikujú a nútia každého, aby volal: nech žije socialdemokracia, ako spasenie ľadu. Kto ich neposlúchne, toho drenú po temene a prebijú mu hlavu. Rušia pokoj domový, ubližujú obyvateľom a Kristóffy, agent vnútorných záležitostí a skutočný tajný radca jeho veličenstva ani

len palcom nepohne proti tomuo nanajvyš nezákonnému terorizmu. Bo pred Kristóffyom socialdemokratickí vlamači a bičkáši nenie sú veru čvarga. Tento pán len tých má za čvargu, čo držia s koalíciou.

Aj liberálna stránka pracuje a pracovala by o tri zdechy, keby vedela, čoho sa lapíť a čo robiť. Má ona výbor na zostavenie programu, je však ešte vždy bez programu a visí v luftě medzi vládou a koalíciou. Má ona aj organizačnú komissiu, zorganizovaná ale nenie. nenie teda v stave postaviť ani kandidátov, keď sa príležitostne kde-tu mandát uprázdni. Mala by aj vodcu, ten však mlčí a striehne aj s jeho stránkou. Že na čo striehnu, to ani sami nevedia. Tisza kedytedy vyplazuje jazyk v jeho zakúpených novinách na koalíciu a zvlášte na ľudovú stranu, z toho pozostáva celé jeho politické účinkovanie. Edmund Gajári sa veľmi hnevá, že podpredseda ľudovej strany Štefan Rakovszky ztrhol závoj z minulosti liberálnej strany v reči, ktorú povedal vo Vasváre a s celým dôrazom sa osvedčil, že ľudová strana nikdy a medzi žiadnymi okolnosťami nezriekne sa tej snahy, aby Uhorsko poznove postavené bolo na základ kresťanský. Bráni sa proti tomu, čo Rakovszky o liberálnej stránke povedal, že ona vždy a všade hľadala len osobný osoh a tu bráni sa tak, že hovorí: veď hlavní vodcovia koalície, ako Apponyi, Andrassy, Wlassics patrili tiež ku tejto sobeckej a panamistickej stránke. Lenže na to zabývajú Gajárovcí, že tí, čo ich, spomína, ponajprv nezbohatli v liberálnej stránke a po druhé boli vždy proti tomu, keď ablegáti zastávali úrady alebo hodnosti, ktoré sa neznášali s ablegátstvom, ani nikdy nehľadali a neprijali direktorstvá peňažných ústavov. Napokon poburuje Gajári v jeho obrane údov koalície liberálneho zmýšľania proti ľudovej strane, keď nehanebne tvrdí, že ľudová strana — ako stránka zaostalosti, ultramontanizmu a klerikalizmu — nenie na ozdobu koalície. Táto hana, ktorú Gajári na ľudovú stranu bezočive kydá, politickej stránke tejto kresťanskej len na chválu slúži.

Robia teda zo všetkých strán o tri zdechy. Ponevác ale tak Fejérváry ako Tisza nahliadli, že sú nenie v stave oratovať vyrovnanie z roku 1867., zaviesť v krajine poriadok a liberalizmus, ktorý tak dlho klamal a včul náležite vygazdoval, na nohy postaviť, nuž túto trojakú úlohu vzali na

seba dissidenti a spojili sa v jednu novú politickú stránku pod menom «strany ústavnej». O tom ale až potom, keď budeme vidieť, čo a ako robí. To jedno sa už prítomne o tejto stránke popredku povedať môže, že ona vyrovnanie neoratuje, bo je slabá, má totiž dohromady len päťdesiat členov; ústavný poriadok v krajine našej len vtedy bude v stave zaviesť, keď jej v tom pomôže koalícia; vygazdovaný liberalizmus na nohy znovu postaviť nepošastilo by sa jej ani vtedy, keby jej v tom hneď aj koalícia na pomoci bola. Liberalizmu už odspievali na večné veky.

Ponevác však všetky politické stránky pracujú a keď sa namáhajú aj nepriatelia verejného poriadku a osobného majetku socialdemokrati a keď im pri tom kontruujú aj bratia freimaureri, nesmie zaháľat ani koalícia. A pracuje ona usilovne a zápasí šlachetnou zbraňou za práva ľudu a vlasti po všetkých stranách. Pracuje teda usilovne a neohrozene aj ľudová strana a sriaďuje sa vo všetkých tých okresoch, kde má privrženecov a výhlady na víťazstvo. Prísnou úlohou je teda všetkých verných ľudákov neohrozene vytrvať, zmužile bojovať pod zástavou kresťanskej ľudovej strany. Ústavné, dinastické, zákony krajinské nanajvýš si vážiace politické stránky protivné v krutých zápasoch stoja prítomne s vládou absolutistickou, ktorá spojila sa s osvedčenými revolucionármi a sväté zákony krajinské nohami šliape. Takáto vláda nemôže a nesmie pri voľbách zvíťaziť!

Slovenská otázka.

II.

Z vecí v predošlom článku uvedených vysvitá, že z množstva spomenutých tam snách, daktoré predsa majú svoje oprávnenie.

Uznávame, že sa nachodia štréberi a kumštovní vlastenci, bo takých poznáme.

Oprávnené sú ponosy mnohých Uhrov slovenského jazyka, že ich pomlúvajú. Oprávnená je tá žiadosť, aby v svätom mene vlasti nikto neopovážil sa obracať zbroj pomlúvania a upodozrievania ani z podlej žistnosti, ani z hlúposti.

Oprávnená je tá žiadosť ľudu slovenského, aby jeho dietky vo vedách v živote potrebných v tej reči vyučovali a k srdciam jejich v tej reči mluvíli, ktorú najlepšie rozumejú.

Z hlbín srdca nášeho pripájame sa ku nariadeniu arcibiskupa pozen-gnezenského dotyčne reči vyučovania

náboženstva. Upomíname však Slovákov našich, že oni v tomto ohľade o mnoho lepšie stoja, ako jejich bratia Poliaci v nemeckom mocnárstve. U nás — je li príčina k ponosom — tieto vzťahovať sa môžu len na prechmaty dakolko jednotlivých osobností, u Poliakov ale nespravodlivosť predpisujú tyranské zákony štátu.

Nachodia sa však medzi našimi Slovákmí, ktorých nemôžeme ináč označiť, ako známkou národnostných prepíatcov. Národnostnú prepíatosť spatrujeme a skusujeme i vo vlastnom tábore katolíckom.

Necielim týmto na nikoho.

Ba zapierame to dotyčno mnohých, na ktorých kumštovní vlastenci uvaľujú túto obžalobu.

Dľa vlastného presvedčenia ale tvrdíme, že sa nachodia, čo prestupujú hranice spravodlnosti a múdrosti, čo sú prepíati buďto vo veci, buďto v spôsobe, buďto aj v obidvoch.

Vo veci prestupujú hranice tí, čo stoja v spojení so zahraničnými vodcami panslavistických pohybov a za každým krokom nespokojnosť a nenávisť šíria proti kmenu maďarskému a proti štátnosti uhorskej.

Nachodia sa však, čo spôsobom prehešujú sa proti múdrosti, nakoľko v novinách predstierajú ľudu národnostné problémy a to s takou prudkosťou, že nejedon článok označiť sa dá opravdu len známkou búrenia.

Toto je v každom ohľade proti múdrosti, bo to len škodí vlasti, škodí cirkvi, škodí samému ľudu slovenskému a jeho skutočným záujmom.

Škodí to vlasti, bo šíri nesvornosť medzi občanmi. Do popredia stavá potrzky o reči a národnosti. Zoslabuje zaujatost za o mnoho hlavnejšie mravné a hospodárske záležitosti. Šíri ľahostajnosť alebo aspoň nadmieru prekáža každú väčšieho smeru spoločnú akciu.

Škodí to cirkvi. Modla národnosti zastieňuje náboženské ideále na oboch stranách. Hrozným príkladom toho je Austria. Obe stránky tratia tu rozum v jejich potrzkach. Všeobecná a spravodlivá cirkev jednej stránke nenie dost nemecká, druhej zas nenie dost česká. Národnostné city ľahko je rozpáliť, lež ťažko potom na stupni striezivosti a medzi hranicami spravodlnosti udržať.

Škodí to všetkým oprávneným a opravdovým záujmom ľudu slovenského. My Maďari ľudovej strany spolu so všetkými, pravými priateľmi ľudu slovenského žiadame kresťanskú restauráciu na celej čiare. Spravodlnosť ohľadom každého a vo všetkom.

Národnostná prepíatosť nemožným činí spoluúčinkovanie, alebo ho aspoň veľmi obťažuje. Na dve, tri stránky delí ľud slovenský v politike, a následkom toho veľmi ľahko aj vo všetkom inom.

Jednostajne podporuje frázy kumštovného vlastenectva a obavy prepíatych osloboditeľov vlasti.

Zoslabí každú akciu oslobodenia ľudu na náboženskom, mravnom a hospodárskom poli.

Ľudu prednáša vodcov straniiek odchýlné náhlady. Čo pri tom ztratu trpí, to je každá auktorita; kto z toho má osoh, to je spoločný nepriateľ v pálenkovom sklepe a na sude kortešnom.

Prosíme preto katolíckych vodcov slovenských krajov, nech sa postavia na také stanovisko, na akom by sme my Maďri katolícki s nimi vzájomne účinkovať a zápasit mohli.

Nech nevytýkajú sebe a ľudu také národnostné ciele, ktoré aj vtedy sú len vážnosti druhého radu, keby boli pravé a dobré. Druhého radu pravíme, bo čo osožia všetky národné úspechy, keď Maďar a Slovák zároveň vyjdu na zobračku palicu a prinútení sú vystahovať sa zo svojho domova do Ameriky.

Takýmto spôsobom nebude rozdrobené katolícke Uhorsko a nebude zoslabená bárs akého mena akcia k oslobodeniu ľudu.

Peleš freimaurerská.

Písali sme nedávno v «Kresťane» o tom, že si Gejza Fejérváry jeho chýrny program od freimaurerov vypožičal. Pri tejto príležitosti opisali sme v krátkosti freimaurerov, čo sú a ako účinkujú ku podvratu spoločenského poriadku, ku zničeniu každého náboženstva, ku podvratu oltárov a trónov, teda ku záhube pokolenia ľudského. Prítomne podávame zprávu o hlavnom hniezde tejto zkazonosnej spoločnosti a uverejňujeme dľa úradného menosleva jej údov, ktorí ku nej patria. Z obecnstva nejedon stretne sa tu zaiste s jedným-druhým známym a bude v živote vedieť, čoho sa má držať.

Keď príjde človek do hlavného mesta, tu neďaleko západnej stanice železničnej, v Podmaniczky ulici pod číslom 45, vidí veľký palác, ozdobený freimaurerskými nástrojmi a inými tajomnými znakmi: je toto symbolická veľká lóža Uhorska. Toto je stredisko uhorských freimaurerov, sídelné miesto krajinskej správy freimaurerskej a hlavná bosorácka kuchyňa všetkých potejorných cieľov. Freimaureri priznávali sa predtým ku dvojakým obradom. Majú oni totiž aj rozličné obrady, medzi tymito hrozné s umrčiou trúchlou a druhé zase smiešne, ako ich pri príležitosti opišeme. Pozdejšie sa spojili a vystavili si tento veľkolepý palác.

Nadovšetko v tomto čase, keď freimaureri silou-mocou na tom pracujú, aby krajina naša pozbavená bola jej konštitucionálnych práv a viera katolícka aby ešte viacej utlačená bola ako je teraz, potrebné je vedieť vodcov a údov tejto svetlu vyhybujúcej spoločnosti. Z celkom hodnoverného prameňa, z menoslova lóže «Könyves Kálmán» zvanej uverejňujeme nasledujúce dáta:

I. *Velmajter*: Georg Joannovics.

II. *Zástupci* . . . *velmajstri* (znak . . . znamená tolko ako freimaurer): Martin Mártonffy, dr. Adolf Schermann (zomrel), dr. Móric Tempis-Hoör.

III. *Honorárni velmajstri* (členovia družnej rady): Anton Berecz, Štefan Rakovszky (predseda najvyššej účtovnej stolice), Marcel Neuschloss, dr. Béla Katona (zomrel).

IV. *Honorárni členovia*: Hugo Alexander Katz (bydlo Berlín), Móric Amster (bydlo Viedeň), Jakub Bethmann (bydlo Frankfurt u/M.), Albert Deáky (bydlo Kolozsvár), dr. Fridrich August Eckstein (bydlo Stockholm), Róbert

Fischar (bydlo Géra), dr. Ján Kola (bydlo Debreczen), dr. Georg Kováts (bydlo Pozsony), Karol Vilhelm Linde (bydlo Berlín), Móric Mezei (bydlo Budapešť), Ondrej Mechwart (bydlo Budapešť), dr. Max Neuda (bydlo Viedeň), Gustáv Posnák (bydlo Sopron), Georg Rieger (bydlo Budapešť), Peter Széky (bydlo Tisza-Igar) Karol Thiering (bydlo Sopron), Eugen Thulstrup (bydlo Stockholm), dr. Gejza Winter (bydlo Viedeň), Eugen Winkler (bydlo Drezda), Donát Zifferer (bydlo Viedeň), Karol Wiebe (bydlo Hamburg).

V. *Družná rada*: a) Hlavné úradníctvo: I. Hlavný dozorca: gróf Ladislav Teleky. II. Hlavný dozorca: Benedik Mértay. Zástupný hlavný dozorca: Hugo Warmhole. Hlavný tajomník: dr. Ignác Fekete. Kancellár: dr. Koloman Bakonyi. Hlavní rečníci: dr. Móric Mezei, Ludvik Szmik. Zástupní hlavný rečník: dr. Šimon Messinger. Hlavný pokladník: Franc Kunc. Hlavný vyšetrovateľ: Gustáv Metterdorfer. Hlavný majster, obradník: Karol Gerő. Hlavný gazda: Filip Ponger. Major domus: Gustáv Wilczek. Hlavný strážca chrámu: Štefan Szécskay. Hlavný knihovník: Alexander Pályi.

b) Členovia družnej rady: 1904. Fridrich Abeles, Gejza Beneúr, dr. Móric Bihari, dr. Ivan Bosányi, Móric Gelléri, Karol Guttmann, dr. Alexander Kis, Ján Kristyóry, dr. Rudolf Lessner, dr. Julius Kenezy, dr. Franc Mentsik, Jozef Merényi, Ján Neeser, Edmund Neuschloss, Marek Petsits, Elemér Pompéry, Adolf Ruzicska, dr. Jozef Szabó, Alexander Szalay, Ján Theyer.

1905. Emanuel Beke, dr. Marek Benedikt, Leopold Bricht, Edvard Bulvan, Ján Dach, dr. Hugo Felekí, dr. Tibor Gaal, Vilhelm A. Haust, dr. Alexander Karczag, Gejza Kormiss, dr. Leopold Mandl, dr. Teodor Mihalkovics, Zigmund Luitner, Karol Szmik, dr. Karol Sebestyén, Artúr Steinacker, dr. Gustáv Spieler, dr. Ladislav Szivossy, Karol Telepy, Jozef Vészi.

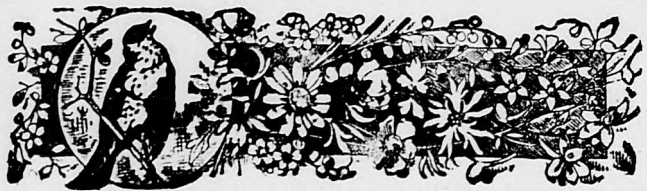
1906. Ignác Alpár, Emanuel Bogdánffy, dr. Béla Bosányi, Eugen Császár, Aristid Dessewffy, dr. Jakub Engel, Jozef Ernuszt, dr. Alexander Fraenkel, Fridrich Glück, dr. Miksa Höfinger, dr. Alexander Holländer, Julius Zigmund Klein, dr. Adolf Kohner, dr. Virgil Koltai, dr. Franc Krasznay, Jozef Krauss (člen lóže Humanitas), dr. Karol Mandello, Rudolf Nay, Sigfrid Rathe, dr. Móric Réthy, dr. Emanuel Rózsavölgyi, Ernest Schannen, dr. Anton Várady, dr. Zigmund Várady, Karol Zipernovszky.

VI. *Súdna stolica veľkej lóže*. Predseda: Koloman Arkay. Námetní predsedovia; dr. Štefan Suhayda a dr. Gejza Winter. Sudcovia (členovia roku 1901.): Leopold Bricht, Emil Fisenschitz, dr. Móric Fuchs, Miksa Guttmann, Adolf Mautner, Teodor Mihályi, Karol Concha, dr. Dezider Nagy, dr. Franc Mezey, Attila Beniczky, Ladislav Dobos, dr. Julius Sgalitzer, Emanuel Turcsányi.

Námetní sudcovia: Heinrich Arnstein, dr. Alexander Karczag, dr. Julius Kovács, dr. Ernest Kovács (člen lóže Matej Corvin), Ferdinand Kunfalvi.

VII. *Kancellária veľkej lóže* (1901.): Kancellár: dr. Koloman Bakonyi. Uradníci: Eduard Payr, Otto Frantmann, Gustáv Splényi. Major domus: Gustáv Wilczek.

Z tohoto presvedčiť sa možno, že veľká lóža freimaurerov sriadená je lepšie, ako ktorýkoľvek spolok krajinský, ktorý slúži šlachetným a osožným cieľom kresťanským. Nakoľko ku členom tejto lóže patria ľudia, čo bývajú v dalekých mestách zahraničia, je to znakom toho, že je to spojenie internacionálne, teda medzinárodné, ktoré nemôže mať za cieľ podporovať záujmy vlasti. Tu vidieť mená rozličných stavov, sú tu pravotári, sudcovia, štátni úradníci, lekári, obchodníci, podujmatelia, kupci. Ako to mená ukazujú, je tu najviac židov. Pýtame sa teda, či takáto, z tých najrozličnejších živlov smiešaná spoločnosť, ako internacionálna, teda bez vlasti, bez Boha a náboženstva môže byť osožná ľudu kresťanskému?

POLITICKÉ CHÝRY.

Organizácia ľudovej strany v Ružomberku.

Ľudová strana volebného okresu ružomerského vydržovala dňa 16. novembra poradu pod predsedníctvom Štefana Rakovszkyho, podpredsedu snemovne. Na tejto porade uzavrelo sa, že voličov okresu v najkratšom čase sriada dľa obcí. Predsedovia jednotlivých obcí budú tvoriť ústredný výkonný výbor, ktorého predsedom je *Štefan Rakovszky*, podpredsedom farár *August Kekát*, zápisníkom kaplán *Ludvik Illetskó*. V porade usniesli sa i v kandidátovi, ktorého pri najbližších voľbách postavia z ľudovej strany. Ku poisteniu očakávaného žiadúceho výsledku vo viacej obciach okresu vydržovať sa budú ľudové shromaždenia, na ktorých krom predsedníctva účasť brať bude i *Zoltán Zmeskal*. Dá sa očakávať, že voličia okresu ružomerského do posledného muža pripoja sa ku ľudovej strane, ktorá vždy neohrozene bojuje za práva ľudu. Nech žije ľudová strana okresu ružomerského.

Organizácia ľudovej strany v Nitre.

Veľká porada ľudovej strany bola dňa 16. novembra v Nitre. Zo strediska krajinskej ľudovej strany boli tam prítomní: gróf *Aladár Zichy*, ako predseda ľudovej strany snemovej; ablegáti prälát *Ján Molnár*, barón *Ivor Kaas*, *Dezider Horváth* a *Pavel Kovács*. Na porade prítomní boli krom početných voličov aj zastupitelia štyroch volebných okresov. Predmetom porady boli prípravy ku nastávajúcím voľbám; porada uzniesla sa v cieľu primeranom prevedení týchto priprav, ako i v osobitnom sriadení jedného každého z volebných okresov. Ľudáci stolice nitrianskej s oduševnením privítali členov strediska snemovej ľudovej strany. Jednohlasné uzavretia na tejto porade vynesené dajú predpokladať, že ľud kresťanský stolice nitrianskej nahliadne šlachetne a bezžistné účinkovanie ľudovej strany snemovej a po celej stolici pripojí

sa ku nej čo v najväčšom počte. Keď kresťanskej ľudovej strane kresťanský ľud k víťazstvu dopomôže, tým dopomôže k víťazstvu len sebe samému. Nech žije ľudová strana nitrianska!

Franc Buzáth, ablegát ľudovej strany medzi svojimi voličmi.

Voličia volebného okresu rumskeho shromaždili sa dňa 14. novembra v ľudnatom meste Vasváre, kde obľúbený ablegát tohoto okresu *Franc Buzáth* držal účtovnú reč pred početným ľudom. Voličia s najväčšou pozornosťou slyšali horlivého ablegáta ľudovej strany, prizvukovali mu vo všetkom a schvalovali účinkovanie ľudovej strany v koalícii. Pri účtovnej reči tejto prítomní boli: *Štefan Rakovszky*, podpredseda snemovne a ľudovej strany, ablegáti *Karol Hencz*, *Jozef Farkas* a *Franc Bonitz*, redaktor «Alkotmány»-u. Po účtovnej reči ablegáta Franca Buzáth, podpredseda ľudovej strany a snemovne *Štefan Rakovszky* v dlhej reči osvietil účinkovanie liberálov a zasvietil im náležite. Ľud s oduševnením slyšal výtečného rečníka a jednohlasne poistili o ďalšej dôvere svojho ablegáta Franca Buzátha a vyslovili s veľkým oduševnením dôveru aj ľudovej strane snemovej.

Voľba ablegátov.

Dňa 17. novembra bola prevedená táto chýrna voľba. V II. okrese kandidoval sa *Ďuro Lukács*, minister výučby. Voľba nenie rozhodnutá, bo dostal len 642 hlasov, príde teda medzi ním a medzi *Imrichom Németh* — jeho protikandidátom — ku novej voľbe. Neosožila mu teda nič tá pekná reč, v ktorej freimaurerský program *Fejérvaryho* vyvíňoval. A ako on tu pekne hovoril, že ako zostátia všetky ľudové školy a ako od teraz u nás všetko bude majetkom štátu. Veľmi je to čudno, že proti týmto útokom freimaurerskej vlády na katolícke ľudové školy tie «Katolícke Noviny» nemajú žiadneho slova, ako keby už všetko schvalovali, čo táto freimaurerská vláda počína. Či to má byť obrana ľudu katolíckeho a slovenského proti nevercom? — V Starom Budíne vyvolený je minister ocbodu *Ladislav Vörös* za ablegáta. Vyvolili ho židia a tí za peniaze aj červený parazól vyvolik za ablegáta. — V Levoči prevedená bola voľba dňa 15. novembra a vyvolený bol kandidát spojenej opozície dr. *Michal Mariassy*. Liberáli nepostavili tu kandidáta, lebo žiadneho nemali.

Pozdravenie grófa Aladára Zichyho.

Ako premnohé iné právomocnosti, tak aj stolica *Maross-Torda* a *Fejér* vyslovila pozdravenie a úplnú dôveru predsedovi ľudovej strany grófovi *Aladárovi Zichy*mu za jeho vlastenecké účinkovanie v koalícii,

Zlé časy na nových fíšpánov.

Gróf *Franc Pongrácz*, nový fíšpán stolice *Abauj-Torna* so 160 žandarmi dorukoval do *Košíc* na stoličný dom, aby sa dal inštalovať. Našiel ale vráta stoličného domu zatvoroné. *Dvorana* tiež bola zamknutá a zapečatovaná.

tená. Otvorili ju falošným kľúčom, pretože však nebolo nikde stoličných výborníkov, nový fôispán so žandarmi odrukoval zkadiaľ prišiel. — Gróf Pallavicini dovedol si do Sátoraljauhelyu len 16 žandárov, pretože tam nenašiel stoličných výborníkov, musel tiež s dlhým nosom odťahnuť. — Gejza Kubínyi, fôispán stolice Komárom má tiež s podobnými slávnosťami byť inštalovaný ako tí dvaja hore. Či to nenie do jedu? Myslí si Kristóffy.

Organizácia novej snemovej strany.

Dissidenti, ablegáti totiž liberálneho zmýšľania, čo sa od liberálov odtrhli, sriadili si novú snemovú stranu pod menom ústavnej strany (alkotmánypárt). Má táto strana mať už 50 členov. Fejérváry pre jeho stránku pokroku našiel ťažkým činom 7 členov.

Z CUDZOZEMSKA.

Nový norvétsky kráľ.

Z Kristianie oznamujú, že storting (snem) dňa 19-ho novembra jednohlasne zvolil za kráľa Norvégie dánske knieža Karola. Ľudové hlasovanie, ktoré sa započalo počiatočkom minulého týždňa, sa skončilo tak, že obrovská väčšina ľudu vyvolila si kráľovstvo a nie republiku a následkom toho rozhodnutia storting zvolil si nového kráľa. Výsledok voľby ľud prijal s veľkou oduševnenosťou a slorting ostal pospolu, aby dočkal odpoveď za kráľa zvoleného dánskeho kniežata. Došla hneď odpoveď kniežata Karola, že zvolenie za kráľa prijíma. Dánske knieža Karol je ešte len 33-ročný a s jeho nastúpením na trón v dejinách Norvégie začala sa nová doba.

Z Ruska.

Petrohradský štrajk, ktorý z počiatku nedržali za veľmi nebezpečný, teraz už dáva príčiny k obavám. Počet štrajkujúcich sa neočakávane zdvojnásobil a opäť nespokojné tlupy ľudu chodia po uliciach vonkajších predmestí, vyzývajú robotníkov k štrajku. Petrohrad je opäť úplne osyhotený od vonkajšieho sveta, lebo ku štrajku sa pripojili aj zamestnanci čelezníc Cárskeho Sela a Finnska. Položenie v meste — ako to novšie zprávy oznamujú — je veľmi kritické, lebo v každom okamihu môžu vypuknúť krvavé vzbury. Ruská vláda, ktorá z počiatku ufala, že štrajk sa behom krátkeho času skončí, teraz vidí, že sa v nádeji svojej sklamála a teraz rýchle robí mimoriadne poriadky, aby udusila vzbury ešte zavčas. Tie pluky, ktoré boli vyslané do Kronštadt, aby tam potlačili vzbury robotníkov, teraz zavolali späť do Petrohradu, aby tam robili poriadok. — V Petrohrade odhalili anarchystické sprisahanie a polícia zatkla viac ľudí, medzi nimi aj viac takých, ktorí mali popredné postavenie.

Aj v iných mestách Ruska je ľud nespokojný. Zo Sebastopolu oznamujú, že tam asi 25.000 námorníkov vyhráza sa vzburami, Veliteľ floty oznámil do Petrohradu, aby aspoň s 3000 vojakmi posilnil posádku, lebo že ináč nevie udržať poriadok.

B E S E D N I C A.

Poučné rozprávky.

(Dokončenie.)

— Chvala Bohu, že ste nenie tak ťažko chorá, ako ľudia hovorili. Keď si odpočiniete, nebude vám nič — povedala, pristúpia k posteli.

Chorá žena neodpovedala, len hlavou krútila, ako čo by jej nebola po chuti návšteva tohoto pyšného dievčata.

— Mamka, keď stanete, nedovolím vám, aby ste tak ťažko robili, ako dosiaľ. Vy ste sa už dosť natrápili a namordovali, zaslúžite odpočinku. Kolko rázy som vám povedal, aby ste sa šanovali.

— Musíš slúžku najat, Jožko — vavela Marka.

— A to mi ty radíš? — pýtal sa mladík, pri čom prisne pozrel do očí dievčata. — Ja čím skôr sa ožením a potom nebudem potrebovať slúžku. Moja žena bude musieť robiť to, čo dosiaľ mamka robili, ba viac, lebo aj ich bude musieť opatrovať.

Marka sa zapírla a popudene odpovedala:

— No, veď áno, ale za ten čas nemôžete byť bez slúžky, ba aj potom sa zide, lebo v takomto dome je veľa roboty, tu mladá žena neuvládze.

— Vieš čo, Marka, keď mamka, táto stará a slabá osoba, stačili odbaviť všetku domácu robotu, ako by to nestačila jedna mladá a usilovná gazdiná. Tak načo by potom bola? K poľnej robote aj tak najmem ľudí, ale ja veru darmožráča nebuoem držať, to by ma ľudia len vysmiali.

— To pri tebe za rok sa zoderie taká žena, ktorá nenie navyknutá na taku tvrdú robotu. Obyčajná a nepekná žena vydrží to, ale...

— Ale taká, ako ty, však nie — skočil jej do reči Jožko. — Vieš čo, Marka, nechajme to tak. Také reči sa sem nehodia. Ja sa len tomu čudujem, že si k nám prišla. Či si zabudla, že si ma div nevyhodila z domu, keď som povedal u vás, že mamka upadli do nebezpečnej nemoce. Zaraz si sa nalakala, že ju pochytíš a tam po tvojej kráse.

— A ty sa hneváš na mňa pre tú maličkosť? — pýtala sa Marka. — Nezbadal si, že som len žartovala? Opravdu ale veľmi som sa nalakala a lutovala som mamku. Veď som aj plakala, aj som sa modlila. Raďa by im pomôcť, ale nerozumiem sa tomu. Prosím ťa, len sa preto nehnevaj.

— Nehnevám sa. Prečo by sa mal hnevať — odpovedal Jožko nechutne, lebo zbadal pretváranie sa mladého dievčata a dočista videl, aké má srdce. — Hovoriš,

že si žartovala. Dobré, uverím. Ale aj ja som žartoval, keď som ti slúbil, že ňu vezmem za ženu. Luhaj som. Nehnevaj sa. Vieš, my sa nehodíme jeden pre druhého. Ty si súca pre pána, ale nie pre sedliaka. Už sme si povedali, čo nám na srdci ležalo, už môžeš ísť domov, lebo mamka potrebujú odpočinok.

Na tieto slová Marka zbladla. Taká bola, ako stena. Tam po jej šťastí! Jožko nezná žartu.

— Vyháňaš ma? — pýta sa plačúci.

— Bože chráň! Čo by ňu vyhánal!

Jožko videl, že zarmútil Marku. Lutoval ju a vlúdne hovoril:

— Nohnevám sa, ale rád by bol, keby si odišla, lebo naše reči môžu rozčuliť nemocnú mamku. A načo je to, i tak trpia.

— Teda nehneváš sa na mňa? — pýtala sa Marka, pričom prítúlila sa k šuhajovi.

— Nie, Marka, nehnevám sa. My aj napozatým budeme dobrí známi a dobrí susedi, ale inšie nie. Ani ty sa nehnevaj, keď ti úprimne poviem, že ty nehodíš sa mne za ženu. Ja potrebujem robotnú sedliacku, ale nie zvolenú paňu. Ty nie si do roboty. Chytré by si sa sodrala. Škoda by ňu bolo.

Marka to nemohla ďalej zdržať. Odišla nemo a bola docela zronená. Doma utiahla sa do tmavého kúta komory a oddala sa zármutku.

Keď Marka odišla, Jožko si voľne vydýchol, ak čo by sa bol z veľkého nešťastia vyslobodil. Nahnul sa k svojej chorej matke a hovoril:

— Mamka moja, sprostil som sa jednej pyšnej, daromnej a tvrdého srdca dievky. Nech by ju bol vzal za ženu, ako som to chcel urobiť, obaja by sme boli mali trpký život. Dajme za to vďaka všemohúcemu Bohu.

Jožko kľaknul a modlil sa za uzdravenie dobrej jeho matky. Bol to utešený výjav a pohol on k plaču starenku. Veľký poklad je vďačné dieťa!

Keď okolo desiatej prišla Julka do susedov, našla Jožku v kuchyni. Nepokojne chodil hore-dolu a bol zamyslený.

— Prišla si Juliška? Ledva som ňu vyčkal.

— Už sú lepšie mamka?

— Chvala Bohu. Ako vieš, bola tu aj Marka, ale som sa rozviedol s ňou.

— Ach! — vykrikla Julka.

— Áno! Len teraz som ju poznal. To nenie pre mňa. Veľmi nešťastlivý by bol s ňou. A moja úbohá matka koľko by trpeli? To oni nezaslúžili. Načo teda dobrovoľne hľadať nešťastie! Marku si nevezmem, ale vieš koho si vezmem?

Julka tázavo hľadela na mládenca a srdce nespokojne jej bilo. Ako čo by ju bol voľák strach napadol. Načo len prišla, keď je Jožko taký čudný?

Šuhaj pristúpil k dievčatu a pýtal sa:

— Prečo si taká? Bojíš sa ma? Neboj sa, veď ja som dobrý. Ja ňu rád mám. Chceš byť mojou ženou?

— Čo sa ti robí — šeptala dievka a dala sa do plaču. Od lásky a blaženosti. Na to nerátala. — Ty žar-

tuješ a máš ma na posmech. Vieš dobre, že mimo pracovitých rúk a poníženého srdca nič iné nemám.

— Ja len to chcem Julka moja. To je najkrajšie veno pre mňa. Poď k mamke. Aká budú rada, keď im poviem, že ty sa budeš o nich starať a že ty budeš mojou ženou.

Jožko, dovedúc Julku ku posteli svojej nemocnej matky, riekol:

— Hľa, mamka, moja oddanica. Tá druhá mala byť mojou, ale Boh osvietil mi rozum. Ste s ňou spokojná?

— Áno, Jožko. Dávno som ti chcela povedať, aby si mal pokoj s tou pyšnou. Toto je pre teba súca. Túto viem milovať, ale Marku nie. Nech vás Boh požehná. Buďte šťastliví.

Julka kľakla pri posteli, chytila ruku starenke a povedala s chvatom:

— Mamka, ja posledná dievka v dedine, nie som hodna tohoto šťastia, ale vám sľubujem, že budem vás ctíť a verne opatrovať.

— Ja inšie nežiadam od teba — povedal Jožko a sodvihol svoju družku. — Toto bolo ich oddávanie.

Konárik div nepadol od prekvapenia, keď o týždeň pýtal Jožko Julku.

— Žartuješ alebo si sa zblaznil? — pýtal sa Konárik. — Toho špatného žobraka pýtaš a nie peknú a bohatú Marišku? A potom, kto by ňu opatroval, kto by mi viedol domácnosť? No, povedz pravdu, že žartuješ a že Marišku chceš mať za ženu.

— Už som vám povedal, že Julku chcem. Aj mojej matke sa len tá páči.

— No, dobre. Vezmi si ju, však Marienka bude mať až nazbyt pytačov.

Na prvú fašiangovú nedeľu ohlásil pán farár našich milencov. Pravda, mnoho klebetili o tom ľudia. Mládenci sa smiali, že si Jožko takú špatu berie, dievky zase závideli Julke, a každá myslela v sebo:

— Nemohol si mňa vziať ten blázon, ale takú špatu?

Múdrejší ľudia ale takto hovorili:

— Ale veď mladá nevesta ani nenie taká špatná, za akú ju držia. A potom je dobrá a usilovná. Rozumie sa všetkému, tá veru pomôže mužovi. A potom aj starú opatrí...

Tak sa aj stalo, ako tito vyprávali. Jožko a Julka boli šťastliví a pri nich aj starká mala dobrý život. Julka síce bránila tejto, aby sa namáhala, ale veru kde mohla, pomohla.

— Len ma nechaj, dieťa moje. Vieš navyknutá som na robotu, nemôžem byť bez nej.

Roky sa míňaly, ale veru Marka ešte vždy bola len dievkou. Voľáko báli sa jej mládenci, tak smýšľali:

— Jožko musel mať veľkú príčinu, že si ju nevezal, tak aj my majme s ňou pokoj.

V dome Konárikovom nebol žiadon poriadok, lebo Marke nielen že sa nechcelo robiť, ale ani sa nerozumela ničomu, ešte šťastie, že bol tam starý Peter. Otcovi ani poriadnej vare sa neušlo, a keby ho Jožko nebol volával

k svojmu stolu, aj hladom mohol zomrieť. Často potom hovorieval:

— Ďakuj Bohu, syn môj, že ti pred časom otvoril oči. Aký život by si bol mal s Markou? Ale ja som príčina, že je na nič inšie, len na cifrovanie. Oh, aký trest je to pre mňa.

Marka len neskoro sa naučila, že krása nespasí ani jednu dievku. Ale už vtedy bola starou pannou a nikto ju nechcel. Julka šťastlivo žije aj so svojimi. Jožko nikdy neobanoval, že si ju vzal, veď je dnes najlepším gazdom v dedine.

Fatranský.

CHÝRNÍK.

Pápež a mikádo. Biskupa O' Connella, mimoriadneho vyslanca pápeža, ktorý nedávno prišiel z Ameriky do Japonska, mikádo prijal v cisárskom paláci v Tokiove na osobitnom výsluchu. Biskup sa na dvornom koči zaviezol do palácu. Po výsluchu biskup zpravodajcovi časopisu «Daily Telegraph» povedal, že jeho missia je dôverná. Japonský cisár sa veľmi tešil audiencii, ktorá vo veľkej miere prispeje k tomu, aby boli k nemu katolícki poddaní ešte väčšmi naklonení. Po výsluchu prijala biskupa japonská cisárovná a cisár pozval biskupa na zábavu v zahrade, čo je veľmi zriedkavé vyznačenie.

Biskupská konferencia. Vo štvrtok predpoludním v primasskom paláci v Budíne sišli sa všetci katolícki biskupi na poradu. Na porade, ktorej predsedal kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary, prítomne bolo 13 biskupov. Novovymenovaní štyria arcipastieri neboli prítomní na porade, lebo sú ešte nenie vysvätení. Na dennom poriadku boli nasledovné predmety: Doplňenie pripravujúcich a odborných výborov, fundacionálne záležitosti, kultúrne záležitosti, bežné záležitosti a prosby. Konferencia započala sa predpoludním o 10. hodine a skončila sa o pol 1. hodine. V porade pokračovalo sa na druhý deň a pojednávalo sa o školských a náboženských záležitostiach, o ktorých referoval sedmohradský biskup gróf Gustáv Mailáth.

Pamiatka kraj. snemu v Krupine. 300-ročné jubiläum krupinského krajinského snemu dňa 23. tohoto mesiaca slávil v Krupine. Na tejto slávnosti prítomný bol aj predseda snemovne v sprievode mnohých vyslancov. Z príležitosti tejto slávnosti vo veľkej sieni krupinského mestského domu odhalili podobizeň panovníka Štefana Boeskaého.

Nové odznaky armády. Ako viedeňské časopisy píše, do toho výboru, ktorý vymenuje jeho veličenstvo kráľ z vojenských a občianskych odborníkov tým cieľom, aby ustálili nové odznaky spoločnej armády, budú vymenovaní dvaja budapeštianski univerzitní professori Ladislav Fejérpataky a Henrik Marczali

Železničné nešťastie. Zo stanice Piski do Tövisu idúci miešaný vlak minulý týždeň medzi Alvincom a Gyulafehérvárom na verejnej dráhe vyšinel sa z kolajnic, následkom čoho päť cestovateľov bolo ťažko a dvanásť cestovateľov ľahšie ranené. Strojvodičovi a železničiarom nestalo sa nič. Zaviedli prísne vyšetrovanie, aby zistili, z jakej príčiny sa vlak vyšinel.

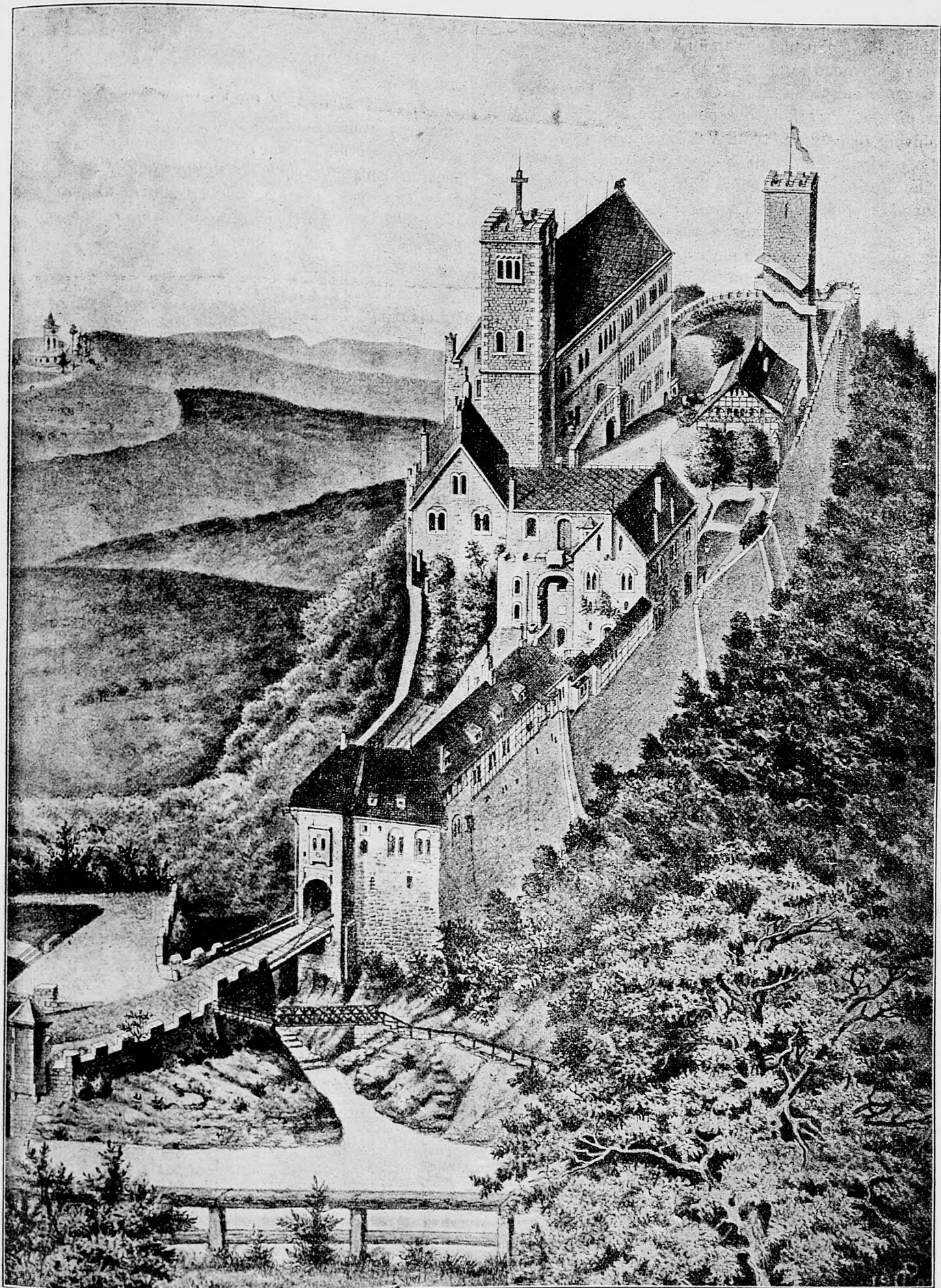
Drahá programná reč. Pravotárovi drovi Imrichovi Némethovi, vyslaneckému kandidátovi neodvislej strany v druhom hlavnomestskom okrese, keď dňa 12-ho novembra v budínskej Redute držal programnú reč, neznámy zlodej ukradol zimník, ktorý stál 300 korún. Kandidát kúpil si hneď druhý zimný kabát a snáď už i zabudol na celú vec. Zlodej je ale nebudaj žartovný človek, lebo vo stredu dňa 15. nov. ráno, v deň voľby dostal pravotár Imrich Németh list a keď ho otvoril, vypadla z neho záložná cedula. Zlodej totiž založil kabát a v liste odpísal Némethovi, že mu preto posielá záložnú cedulu, aby si mohol vymeniť kabát, lebo vraj nechce, aby počas voľby v neprijemnom čase prechladol.

Svätokrádež. V obci Püspökbogárd (stol. Baranya) minulé dni tamojši katolícky kostol neznámi páchatelia ozbíjali. Vylámali kostolné dvere, potom vylámali na oltári tabernakulum a vzali z neho monstranciu a zo sakristie štyri kalichy. Krem toho posbierali v sakristii ešte aj omšové šaty, presteradlá na oltár, ktoré tiež vzali so sebou. Päťkostolská žandarmeria týchto odvážlivých vlamčov stopuje.

Dary švédskeho kráľa Norvégsku. Švédsky kráľ Oskar, ktorého Norvégčania takrečeno odohnali mimo-riadnou veľkodušnosťou sa pomstí na Norvégčanoch. Všetky svoje nepohnutelnosti nabídnul totiž norvégskemu národu. Kráľovský palác v Christianii je vlastnosťou norvégskej vlády, ale zariadenie je majetkom švédskeho kráľovského domu. Toto všetko kráľ Oskar daroval teraz norvégskemu štátu. Do zariadenia palácu sa ráta aj ten drahocenný svatobný dar, ktorý darovala Norvégia svojmu panovníkovi Oskarovi, keď sa ženil. Ďalej je v paláci ešte aj drahocenná zbierka obrazov a sôch, No ale toto je nie ešte všetko. Kráľ Oskar totiž daroval Norvégsku aj svoje domy v Christianii a svoj letohrádok v Bogdoe.

Jaký život, taká smrť. Z uhorskej Vsi (stol. prešporská), sdelujú, že tamojši obyvateľ a sklepar Martin Schneider dňa 11. novembra od mnohého pitia zošalel. Pred niekoľko mesiacmi sa už bolo stalo, že Schneider ztratil dobrú pamäť, ale vtedy sa mu pomohlo. Teraz ale šialenosť na ňom natoľko vypukla, že bežal k rieke Morave a skočil do vody. Zatiaľ mu pospiechali na pomoc, aby ho oratovali, zmiznul pod vodou a utopil sa, lebo rieka Morava je teraz následkom ustavičných pršok rozvodnená.

Nešťastie v jednej bani. Z Johannesburgu (Južná Afrika) oznamujú, že tam nedávno srútila sa jedna šachta bane zvanej Drienfonteindeer, pričom jeden Európan a 67 domorodých prišlo o život. Nešťastníkov týchto neusmrtily srútiťšie sa bralá, lež sa utopili vo vode, ktorá vnikla do šachty.

Zámok Wartburg, kde svätá Alžbeta z domu Ľarpádovho bývala. (Sviatok jej vydržiava sa dňa 19. novembra.)

Pamiatka kráľovnej Alžbety. Dňa 19. nov. v deň svätej Alžbety, boly meniny nebohej uhorskej kráľovny Alžbety. Pamiatku blahej pamäti kráľovnej zasvätilo obecnosť hlavného mesta už v sobotu. Na všetkých verejných budovách a na mnohých privátnych domoch vialy čierne zástavy a v školách usporiadané boly na pamiatku kráľovnej Alžbety slávnosti. V univerzitnom chráme v sobotu predpoludním o 10. hodine odbývaly sa smútočné služby Božie. Chrám bol z tejto príležitosti okrášlený južnými kvetinami. Pred sanktuariumom stál skvostný katafalk, na ktorom boly položené kráľovské odznaky. Na smútočnej omši, ktorú slúžil pápežský komorník a kurátor univerzitného chrámu Michal Krizsan, prítomný bol univerzitný senát, veľa univerzitných profesorov a početné popredné obecnosť.

Sväto-štefanskú basiliku v hlavnom meste slávnosťne otvorili dňa 19. novembra predpoludním. Na kupole, vežach, ako i na ostatných miestach basiliky vialy nacionálne zástavy a zástavy sídelného mesta. Aj na domoch okolo basiliky boly vytýčené zástavy. Basilika z vnútra bola krásne ozdobená; hlavný a dva veľké, bočné oltáre okrášlené boly kvetinami a dlážka v sanktuáriume a hlavná chodba pokrytá bola cennými pokrovcami. Ráno o 6., o pol 7. a o 7. hodine boly v basilike malé omše, na ktorých prítomné bolo početné obecnosť. Po malých omšach policia urobila kordon a na veľkú sv. omšu pripustila obecnosť iba s pozvánkami. Poriadok udržovalo 180 peších a 20 policajtov na koňoch. Obecnosť začalo sa shromažďovať už pred 9. hodinou a koč za kočom prišiel pred hlavnú bránu basiliky, kde arciknieža Jozefa i s jeho familiou uvital prépoš-farár Leonard Lollok so staviteľom basiliky. Na slávnostnej omši zúčastnil sa arciknieža Jozef so svojou familiou, členovia vlády, hlavní kňazi, členovia štábného sboru, štátni hodnostári, členovia snemovne veľmožov a vyslancov, právomocnosti a úradnícky sbor hlavného mesta a početné popredné obecnosť.

Omša začala sa o 10. hodine. Ponevác kardinál knieža-primas Klaudius Vaszary chorľavie, preto omšu odslúžil kaločský arcibiskup dr. Julius Várossy, ktorému assistoval biskup Augustin Fischer-Colbrie, biskup dr. Medard Kohl, kanonici Ján Molnár, Michal Bogisich a Ján Csernoch, pápežský komorník a jozefovský farár Michal Krizsan, prépoš-farár Leopoldova Leonard Lollok, dvorní a leopoldovskí kňazia. Omša skončila sa pred 12. hopinou a keď arcibiskup udelil požehnanie, monštranciu zanesol k oltáru Kríža, kam ho odprevadilo kňazstvo, familia arcikniežata Jozefa a ostatní hodnostári. Tu vložil monštran-

ciu do tabernaculuma a potom sa obecnosť rozišlo. O 12. hodine bola pri hlavnom oltári malá omša a s tým sa predpoludňajšie služby Božie skončili.

Popoludní o 5. hodine titulárny biskup Arpád Várady mal kážeň.

Lapení zlodeji. Z Pätikostolov oznamujú, že keď tabulárny sudca Ludvik Nábráczky šiel nedávno domov, pod bránou svojho domu zočil dve tmavé postavy. Jeden ušiel, druhého ale tabulárny sudca chytil a zavolał policajta, ktorý patričného zaviedol na policciu. Lapený zlodej sa priznal, že veru chceli kradnúť a preto sa skryli pod bránou. Policia čoskoro chytila aj druhého zlodeja a tak oboch dobrých vtákov posadila do chládku.

Vlamači v poľovníckom kaštieli arcikniežata Fridricha. Z Pätikostolov zdeľujú, že minulé dni v noci v poľovníckom kaštieli arcikniežata Fridricha v obci Karapáncsa chodili vlamači, ktorí vošli do kaštiela cez okná kancelárie. Vylámali wertheimku, v ktorej bolo 10.720 korún v hotovosti a štemplov v cene 585 korún. Vlamači na voze odviezli kassu a prejdúc po panskom prievoze, ušli do Báčky.

117-ročný hrdina slobody. Z Belehradu oznamujú, že v Niši minulé dni zomrel jedon 117 ročný srbský hrdina menom Stojan Cučil Žikits. Zosnulý Srb ako oslavovaný hrdina bral účasť pred 100 rokami na srbskom povstaní proti Turkom. Osobne poznal zakladateľov dvoch srbských dynastií Juraja Karadordevič-Petroviča a Miloša Obrenoviča a pri ich boku bojoval za oslobodenie Srbska z pod tureckého jarma. Jako emigrant pred 80 rokami žil v Uhorsku. Bral účasť aj v bitke pri Cegeri, kde vojvoda Štefan Šindelič vyhodil do povetria svoj zámok, len aby sa tento nedostal do rúk Turkov.

Krvavá svatba. Hrozný prípad sdeľujú z Carihradu. Minulého týždňa v noci jedna veľká, udajne zo sto členov pozostávajúca grécka banda v Gorno Nevoljane, v monastirskom vilajete, napadla jedon bulharský dom, v ktorom slávil práve veselie. Banda podpálila dom, 12 mužských a jednu devu zavraždila, 8 ženských a detí ranila. Má sa zo to, že banda urobila to z pomsty, lebo nedávno v tamjšom kostole zavraždili jedného gréckeho kňaza. Rakúsko-uhorský a taliansky konzul s bulharským diplomatickým jednatelom šli do obce, ale bandu hneď nemohli dať prenasledovať, lebo bol práve pôst Ramazán zvaný. Na druhý deň ale začali bandu prísne prenasledovať, no poslal bez výsledku.

Povodeň vo Fiume narobila veľké škody. Sklady horvatskej lodnej spoločnosti a paroplavebnej spoločnosti «Adria» a magazíny viacerých firiem zaliala voda.

Kto na svoj majetok

záložnú požíčku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požíčku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požíčky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požíčkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požíčkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požíčky spojené. — Požíčky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požíčku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požíčky na 5% a na 4 $\frac{1}{2}$ % tové požíčky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požíčka zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

HOSPODÁRSTVO.

Dačo o ošípaných.

Od pár rokov všeliaké nehody stíhajú hospodárov, medzi nimi nie je najmenšie nešťastie, že ošípané hynú, skrže čo cena ošípaných tak poskočila, že chudobný človek ledvi je v stave nejaký poriadny kus vychovať, tým menej kedy tedy čerstvú bravčovinu užiť, veď dnes už aj v menších mestečkách po 70 krajcárov vážia kilo bravčoviny. Ale nielen pre nemoce padajú tieto užitočné zvieratá, ale aj pre nedbanlivosť a nerozumnosť hospodára, že neopatrjuje ošípané tak, ako to robí s iným hovädom, mysliac si, že keď aj hoc čo sožerú, netreba sa o ne tak veľmi starať. Aj najskrovejší hospodár hľadí na to, aby kone a rožný dobytok mali teplú, svetlú a dost čistú maštal, ale už ošípanej nedoprave toľko pohodlia, lež zavre ju do špinavého, tmavého a smradlavého chlieva, kde keď aj podstela, trus len zriedka vykydá, hovoriac, že sviňa rada vála sa v bahne, kdežto práve táto špina zapríčiňuje rozličné vonkajšie choroby. Z tohoto nasleduje, že aj sviňa žiada dobrú opateru, menovite čistotu a dobrú chôvu.

«Čistota je pol zdravia», hovorí starodávne príslovie. A to je svätá pravda, ktorá platí aj pri dochovávaní ošípaných. Keď už hľadíme na to, aby kone, kravy a voly naše leskly sa od čistoty, bedlime, aby aj obyvatelia chlieva neválali sa vo špine a aby netieklo z nich blato. Bol čas, keď hospodár len kone opieral, česal a utieral šatou, teraz už aj kravy a voly kefuje, češe, umýva a chová so zdravou krmou, čo veľmi múdre robí, len jedine ošípanú necení na toľko, aby ju čisto držal, lež zostáva len pri starom: že sviňa nežiada čistotu. Bol čas, keď ošípané nedaly toľkú starosť hospodárovi, ako teraz, keď v prírode našly to, čo teraz hospodár musí im dať. Pamätajte na tie dobré časy, keď dovolené bolo pásť ošípané v obecných — dubových a bukových — horách, kde slobodne behaly, našly, žalude, korenky a inú zdravú pašu a k haseniu smädu čistú potočnú vodu. Teda skoro celý svoj život na zdravom a čerťsvom povetrí strávily a chliev len v zime poznaly. To byly zlaté časy. Choroby, ktoré za našich časov rieda lichvu a robia nám nesmiernu škodu, ani z chýru sme nepoznali. Zverolekár tiež bol zriedkavý vták. Kdeže sú tie dobré časy, keď toľko tisíc hornu uhorských rodín vydržal domáci dobytok, či ovce, či kravy, či ošípané? Zožrali ich liberálne zakony. Zabránili pásť po horách a po vrchoch, aby lichva neplašila zajacov a srny, lebo by prestaly poľovky. Preto je dobytok vykázaný na maštale a na chlievy a preto ho napádajú nemoce. Teraz nenie ani hôrných, ani obecných pasienok, nenie kde vyhnať ani kravy, ani ošípané. A to všetko pre kommasácie, aby liberálni páni dostali čím

lepšie zeme v chotári a aby mali kde poľovať. Takto prišla predtým slobodná a v horách pasúca sa ošípaná do špinavého a tmavého chlieva. Tu inšie nezbyva, len aby sme sami pomohli ošípanej v tomto biednom postavení, až chceme, aby toto najužitočnejšie domáce zviera donášalo nám čím väčší osoh. Čistota a dobrý pokrm, toto sú podmienky toho. Nekrmmme ju so všeliakými zlievaniami, ktoré pomijami nazývame, taktiež nenechajme prichyšané žrádlo celé dni stáť v prachu, na daždi a na slnku, kde sa ono pokazí a skyslie, takže viac je otrava ako pokrm, lež dajme ho ošípaným za čerstva, keď ho s chuťou užijú. Dajme ošípaným soly, ako to aj lichve dávame s krmou, a síce staršej za polievkovú lyžicu, mladšej za kávovú. Sol je veľmi potrebná pri kŕmení domáceho dobytku, bez nej netráva žalúdok hoväda tak, ako sa patrí, čo potom máva zlé následky. Keď ošípaná príde z paše domov, nedajme jej studenú vodu a takýto nápoj, lež pohoďme jej za hrsť zrna, pár zemiakov alebo nejakej zeliny, nápoj len vtedy nalejme do válova, keď si už ošípaná trochu oddýchla. Pri tomto ale hlavne hľadme na čistotu. Dávajme pod ošípané čím častejšie suché stelivo a netrpte v chlieve smradľavé bahná, umývajte mostnice s vápenou vodou a zasypme ich pieskom, načo príde čistá slama. Veľmi odporúčam nielen chliev každý mesiac vybieliť vápnom, ale aj válov, z ktorého ošípaná žerie, putňu, z ktorej žrádlo dostáva a nádoby, v ktorých žrádlo pre ošípané varíme a držíme, umývajte, oplakujte a vydrhnime každý deň. Táto čistota udrží ošípané pri dobrom zdraví, s tým prekážime mnohé nemoce, ktoré až toľké škody robia nám hospodárom, a pre ktoré zdrazely ošípané. Tede gazdinky moje milé, nezabúdajte, že aj ošípaná žiada dobrú chôvu, opateru a čistotu. *Gazda.*

Svätá Katarína, panna a mučennička.

Mesto Alexandria bolo v najväčšom rozkvetu. Najkrajší však kvietok, čo v chýrnom meste tomto dakedy vídať bolo, bola svätá Katarína, panna a mučennička. Rodičia jej boli pohania. Dečru svoju, ako Iudia zámožní, vyučič dali vo všetkých vedách pohanských. Skvela sa teda Katarína nielen krásou telesnou, lež aj neobyčajnou vzdelenosťou a podivnou výrečnosťou. Kresťanstvo vtedy už mnoho nasledovníkov malo v meste. Aj Katarína počula o tejto novej viere a túžila ju poznať. Vo snách jednúc zdalo sa jej, že vidí paniu nevidanej velebnosti a krásy, a táto držala na ramenách spanilé pachofa. Kým ale pani tá vlúdne na ňu pohliadala, spanilé pachofa odvrátilo sa od nej, ba povedale, že je Katarína hrozne škaredá, bo nenie pokrstená. Keď Katarína zo sna precitla, rozmýšľala nad týmto zjavením a odhodlala sa, že sa dá pokrstiť. Dala sa teda vyučič vo viere kresťanskej a bola pokrstená. V noci na to zjavila sa jej zase tá zázračne krásna pani s pachofaťom na ramenách a včul už pachofa vlúdne sa na ňu usmievalo a navlieklo jej na prst malý prstienok a povedalo, že je ona jeho zasnúbenou. Zobudiac sa Katarína zo spánku, našla vskutku malý prstienok na svojom prste. Katarína po tomto sne

prisľúbila ihneď panenstvo Pánu Ježišovi Kristovi, ktorý sa jej zjavil.

Zúril na ten čas v Alexandrii hrozný Maximin. Tento rozkázal, aby vo veľkej svätini pohanskej všetci obyvatelia mesta verejnú obeť doniesli falošným bohom. Ku tejto slávnostnej príležitosti dostavil sa aj sám do svätiny. Prišla ta aj Katarína. Nie, aby bohom falošným obetovala, lež aby ukrutnému cisárovi vytýkala jeho zaslepenosť a ukrutnosť. Pohanský cisár zadivil sa nad telesnou krásou Kataríny, lež ešte viacej nad jej múdrosťou a výrečnosťou. Aby dôkladne prednesenú jej múdrosť podvrátil, zavolať dal mudrcov celého mesta, aby sa s ňou verejne dohadovali. Katarína však aj týmto tak dôkladne a jasne a s toľkou výrečnosťou prednášala kresťanské pravdy, že pohanskí mudrci verejne vyznali pred cisárom, že len jedno náboženstvo je od Boha a pravé, a toto je náboženstvo kresťanské, ku ktorému sa pritomne aj sami priznávajú. Narídl na to cisár pohanský, aby Katarínu do jeho palácu priviedli. Tu jej lichotil, všeličo sľuboval, aby opustila kresťanstvo. Katarína však ostala stála vo viere. Rozhnaný cisár dal na to zavolať katov a dal ju strašne mučiť. Z pannenského tela jej zdriapali všetky šaty a dali sa ju rúbať nemilosrdne korbáčmi, takže jej z útleho tela krv potokami tiekla. Ešte aj pritomní chlapi plakali nad touto ukrutnosťou. Len pohanský cisár bol zatvrdilý. Rozkázal umučení Katarínu do žalára hodiť, aby tam o hlade a smáde zomrela. Spasiteľ však, pre ktorého toľké muky trpela, posal jej anjela svojho a tento ju tešil a kojil. V žalári zjavil sa jej i sám Ukrižovaný a vylicil ju z neslýchaných rán, takže ešte peknejšia a spanilejšia bola ako predtým. Serena, manželka ukrutného cisára a Porphirius, veliteľ plukov pohanských, navštívili Katarínu v žalári, i keď videli, že zrúbané jej telo je už celkom zdravé a uzrúc spanilú krásu jej obličaje a keď slyšali hlbokú jej múdrosť, obidvaja: cisárova Serena a veliteľ Porphirius prijali kresťanstvo.

Slyšal o tomto ukrutný cisár a dal zavraždiť cisrovnú Serenu a veliteľa Porphiriusa, pre Katarínu ale vymyslel nové a hrozné muky. Dal aj shotoviť jedno veľké koleso, obložené ostrými nožami, na toto rozkázal uviazať svätú pannu a krútiť ho silne, aby telo jej na tisíce kusov rozsekané bolo. Katarína vzdychla si dôverne k Pánu Bohu a znášala trpezlivo neľudské počínanie katov. Spasiteľ poznove posal anjela svojho a ten mučednicu z kolesa odviezla a tento hrozný nástroj mučedníctva roztrieškal. Ako to shromaždený ľud videl, zvolal oduševnene: «Veľiký je Boh kresťanov, jedine on je Boh pravý!» Tento zázračný výjav nepohnul však ukrutného cisára, v zdivelej ukrutnosti rozkázal, aby Kataríne hlavu zľali. Večného a pravého Boha oslavujúc, podstúpila sv. Katarína toto mučeníctvo. Dľa ústneho podania sväté telo jej anjeli preniesli na horu Sinai.

Na tejto hore ku cti svätej Kataríny cisárovná Helena postavila kostol a kláštor. Svätú Katarínu ctia mlynári ako svoju patrónku. Je ona aj patrónkou škôl a v deň sviatku jej v mnohých krajinách usilovné školáčky obdarované bývajú vyznamenaniami. Ako patrónku pan-

nenskej čistoty ctia ju kresťanské veriace panny a predovšetkým ctia ju ale kresťanské služobné, utiekajúce sa ku svätej Kataríne o dobrú kresťanskú službu.

Svätá Katarína budiž nám príkladom v nasledovaní kresťanstva, a to zvlášte v dnešné časy.

DOPISY.

Malé Výčapy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor!

Úctive prosím o uverejnenie týchto riadkov v našom oblúbenom «Kresťane».

Keď sa z nášho okolia aj iní ohlasujú v našom oblúbenom «Kresťane», zaumienil som si aj z našej dediny malej dačo uverejniť nechaf. Naša dedina padá od Čermán k juhu asi na pol hodiny; počítuje do 380 duší. Krivonosé rodiny máme len štyri; luterána máme jedného, ktorý je predstaveným sluhov v majeri. Máme tu aj dva zemanské rody. Školu tu máme kapitálnu, široko-ďaleko rozchýrenú; deti za šesť rokov nielen veľa vedomostí si nadobudnú, lež aj v maďarskej reči natoľko sa vycvičia, že sa človek neškodno môže shovoriť s nimi. Vidno, čo je v stave previesť povolania súci učiteľ. Meno jeho je Michal Laczkovics, účinkuje on tu už vyše desať rokov. Tu skoro samí Slováci bydlia. Nemecké rody sú tu len dva. Spolku tu nemáme ani potravného, ani úverkového, lebo nenie v dedine takého človeka, ktorý by súci bol k tomu čo riaditeľ a náčelnik. Kostola nemáme, Čermanci nám požičiavajú kústik miesta v kostole svojom v každú nedeľu i sviatok.

Chotár je tu kapitálny. Celkom vzdialené role stoja aj 700 korún (joch uhorský); blízke parcelle ale vychádzajú aj do 1250 korún. Je tu aj jedno panstvo, ktoré prináleží pánu grófovi Kolomanovi Nyáry, lenže je v prenájme u istého Bauera, človeka dosť dobrého, ktorý teraz okrajkami cukrovej repy nasycuje naše hladné a za sviežou krmou bažiacie kravy. Najbližšou železničnou stanicou našou je Szomorfaľ (po slovensky Smutná obec), ktoré meno jej preto dali, ponevác je tak ďaleko od nás, keď sú pršky, že je človek celkom smutný, zakiaľ sa ta dohrabe.

Je u nás jedna krčma a jeden sklep, ale v žiadnom z týchto dvoch miest sa nepredáva masť a slaninka, čo je nám dosť neprijemné a túžobne očakávame otvorenie kresťanského sklepu, aby naše dobré ženičky nemusely do Čerman blato miesiť, keď idu po masť.

Čo občania sa tak poriadne držíme, že ani jeden gazda nenie liberálom. Kolko hlasov, toľko je tu ľudákov. Naša dôsledná politická statočnosť je tak všeobecne známa, že nás ani nezávďajú do lona prekliateho a bezbožného liberalizmu. Túto okolnosť môžeme vo veľkej miere ďakovať nášmu mladému pánu dekanovi Jandovi, ktorý až veľmi drží na to, aby kresťanskí veriáci boli vernými privržencami kresťanskej ľudovej strany. Hanenie a odvádzanie «Katol. Novín» si nevšímame. Však tie i tak čo chvíľa len luteránom budú chodiť do domu. Ináče s Bohom. Snáď vás ešte navštívim s dopisom. Teraz viac už neviem čo písať.

... Jozef, sedliak.

Pochválen Pán Ježíš Kristus.
Velactený Pán Redaktor!

Velké Rypňany.

Ráče byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Krestane» uverejniť.

Keď vidím, že sa ohlasujú v drahom «Krestane» našom ľudia aj v tých najchatrnejších dedinách bydlia, vzal som si tú smelosť, že dám do novin našu dosť veľkú obec, v ktorej snáď aj vyše tisíc duší sa nachádza. Naša obec leží asi na prostriedku medzi Veľkými Topolčanmi, Nitrou, Fraštákom a Piešťanmi. Nejedna sa domnieva u nás, že naša obec je stredom sveta. Máme tu faru, školu, lekára, lekárku a i jedného zemana, Sigismunda Lelkeš, ktorý už opustil zkazonosný tábor likerálov. Náš p. farár už raz boli hlasovali na liberála aj s Holladym, ale pri poslednej voľbe doma zostali, nešli ani na ľavo, ani na pravo. Máme úfnosť, že sa konečne predsa len pripoja k našej drahej kresťanskej ľudovej strane, čo sa aj patrí na každého poriadneho kňaza. U nás sú dve reči: sú tu Nemci, ktorí ale dokonale už vedia slovensky a sú tu i Slováci, ktorí sú o veľa chudobnejší. Ľudákov je tu málo, ľudové noviny sem zriedka chodia, preto ale po krémách je politiky až priveľa, len keby ona ten pravý, na kresťana hodný smer mala. Do kostola málo tu ľudí chodí, aj v nedeľu je ich skoro viac okolo kostola, nežli v kostole; preto ale skoro všetci, keď idu po pobožnosti domov, idu do krčmy, z čoho vidno, že mnohým sa lepšie páči zdnukať krčma, nežli kostol. Je pravda, že pán farár majú trocha chybnú výrečnosť; preto ale je to len predsa slovo Božie, čo oni v kostole hovoria a je obeta Božia tá sv. omša, ktorú oni slúžia; tedy pobožnosť by sme si mali lepšie vážiť. Doznám, že aj mňa už neraz zvedli kamaráti, a tak aj ja som sa už okolo kostola tľkol, keď som mal v kostole Pánu Bohu slúžiť, však mi je dosť ľuto nad tým.

Máme tu aj úverkový spolok, ktorého hlavou je pán Lelkeš, účtovníkom ale pán organista Kochányi, ktorý má veľmi ťažkú úlohu v škole, kde je vtrepané do jednej izby vyše 120 detí.

My sme dosť šťastliví, že naša dedina leží na hradskej, lobo sa tu každý pocestný stavi a nás aj o ten posledný groš oberie. Máme tu i potok, ale len taký, že v lete má len toľko vody, leda bosí nechodil, a tak aj mlyn Lackovičov smutno hrá nótu v lete. Židov tu máme viac, nežli polovicu; chytajú sa oni všemožných remesiel, ale len takých, ktoré sú s neškodným rebachom (osohom) spojené.

Myslím, som dosť už hodne opísal tak zväčša naše pomery; dovolíte-li, pán redaktor, aj druhý krát vás navštívim s dakoľkými riadkami. S Bohom. Sedliak.

Krestania, kupujte len u kresťanov!

Každý by chcel dobre jesť, spať a piť. Ako zle sa musia cítiť teda tí, čo ani jesť, ani spať, ani pracovať nemôžu. Ku práci spôsobilí a zdravia pevného len tak môžeme byť, keď nám dobre chutná jedenie a žalúdok dobre trávi, jedným slovom keď máme správny žalúdok. Kto jednostajne potrebuje dopyšial pod menom Mariacellských kvapiek žalúdočných, známe kvapky žalúdočné Brádi-ho oslobodí sa od chorôb žalúdočných ako sú: nechť k jedeniu, zlé trávenie, tvrdá stolica, záha, spolu ale aj od všetkých následkov chorého žalúdka, ako sú: hlavy bôľ, mdloby, ryhanie, krčové boľasti atď. Musíme byť pravda veľmi obozretní, bo liek tento pre jeho veľkú osožnosť v nesčíslných padeleniach nachodí sa v obchode. Aby sme teda pred takýmito padeleniami zachránení boli, pri kúpe pýtajme výlučne Brádi-ho žalúdočné kvapky, alebo aby sme celkom istí boli, objednajme ich bezprostredne u dorabateľa: lekárne K. Brádi-ho. «Ku kráľovi Uhorska» Viedeň. I., Fleischmarkt 212., z kadiaľ za 5 korún 6 flášíek, za 4 kor. 50 hal. tri duplované flášky, pri prebežnom doposlaní peňazi pošleme bez všetkých pozdejších útrat a výdavkov.

Choroby žalúdka

najčastej predchádzajú ako zanedbané následky neporiadneho trávenia a zjavujú sa ako nechť k jedeniu, beznosť, tlačenie, záha, žalúdočné krče, zdutie, hnušoba jediel, hlavy bôľ, kašeľ s výdychom, bledosť, žltavka, kolika atď. Nehody tieto často celkom podkopu zdravie jestli sa proti ným nechránime. Proti všetkým nemociam žalúdočným najlepším liekom dokázaly sa byť pod svetochvutým menom **Maria Cellenskych** kvapiek žalúdočných

Brádi-ho kvapky žalúdočné

ktoré podporujú chuť k jedeniu, žalúdok posilňujú a vlasnosťou ľahkého prehnania su najvibornejšie.

Tisíce listín uznania a vďakov!

Pri kúpe v lekárňach treba výlučne Brádi-ho žalúdočné kvapky pýtať a netreba sa dať nahovoriť ku iným liekom. Pozor nám treba dávať na červené zaobalenie na ktorom vidieť obraz Marie ako ochránicu známku a podpis dorabateľa.

Pred napodobninami sa tak za chránime keď si objednáme liek u dorabateľa:

K. Brádi-ho lekárne

«Ku Kráľovi Uhorska»

Wien, I., Fleischmarkt 2.

Pri predbežnom doposlaní 5 kor. posielanie 6 flášíek alebo za kor. 4.50 3 duplované flášky franko.

Úpravu na žiadosť pošleme zdarma.

E. Brádi

Neni choroby vo vašom dome

keď si dáte doniesť

KRÁLOVSKY-BALSAM,

tohoto kráľa všetkých balsamov, ktorý je výlučne istým liekom proti všetkým chorobám; tento cyruy balsam zastavuje boľenie hlavy, lámku, pakostnicu reu u, boľenie zubov a križov, lupanie v nohách, koliku, boľenie žalúdka, slovom proti všetkým chorobám najestejším liekom je Kráľovský Balsam, preto je potrebné aby na pohotovú bol v každom dome. Cena veľkej flášky 2 kor. 65 hal.; 3 flášky 6 kor. 65 hal. franko s poštovou dobierkou. K dostaniu u lekára **Franc Grösz-Nagy** v Debrecine 27. č. V Buda-pesti v lekární Jozefa Török, Király-u. 12.; s týmto liekom tiež objednať sa môže po cetej krajice ktorou v najkrat- chýrna hajduság masť na fuzy, som čase do- siahnúť sa môžu tie najkrajšie fuzy, 3 škatulky 2 koruny 15 hal. franko s poštovou dobierkou. 285

Saft proti kašlu a boľeniu pŕs.

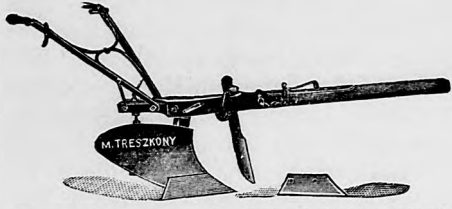
Zo zelín špicvegerich a timian dorábaný saft. Najlepší a najistejší liek proti uhému kašlu, zašľajmovaniu chriptačici a boľeniu pŕs. Cena flášky 1 koruna. Pôvodník dostaniu výlučne v lekární k zlatému jedno rožcu JULIUSA BUNZL Nagy-szombat.

Mravcový (hangya) fluid.

Istého úspechu liek proti reume, lámke, boľeniu križov a všetkým s plechládnutia, alebo úrazu pochádzajúcim bolesťam. Cena jednej flášky 1 kor. 50 hal. Liek tento pôvodný je len vtedy keď na fláške vidieť môj podpis. K dostaniu s poštovou dobierku u lekárnika **FRANCA MESTER**, Kiskomárom, stol. Zala.

O veľkom úspechu lieku svedčí medzi iným list prev. p. farára Kalmana Méhes ktorý ho proti reume každému s dobrým svedomím odporúča.

Páni hospodári!

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznanie hospodárske stroje ako: mláťačky s ocelovými guľkami, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné, žentúre, rajtáre, sečkové atď. — Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

Michal Treskoň fabrikant hospodárskych strojov v Bytči (Nagy-Bitce).

Tí páni, ktorí by chceli za províziu prevziať zastupiteľstvo a odpredaj mojich strojov, nech sa o podmienky obrátia na mňa. 292

Len umňa dostanete tie najlepšie, tohto času za najdokonalejšie uznanie hospodárske stroje

Kanálíky z Harzu.

Pôvodný kmen Seifert, nový moderný smer-spevn. najfajnejší premiovani speváci za 8, 10, 12, 14, a 60 korún. Záruka, čas probe. Veľký obrazkový cenník a kniha o dýchove a opatere za 30 hal. J. Kern, dochovateľ kanálikov Schlackenwert Cechy. 287

Kto trpí na lámku a reuma

nech neprobuje žiadne iné lieky a kúpi si jednu flásku

Dr. Flesch-a liehu proti lámke

ktorý istotne hojí, pakostnicu, lámku, reumu bolenie rúk, nôh a drieku aké pochádza od sedenia, preslenia, natrnutia a z vytknutia, taktiež i opuchliny hojí iste ako ktorýkoľvek iný liek k vonkajšiemu, alebo vnútornému prijatiu. Pôsobenie jeho badať možno i pri najstarších nemociach, proti ktorým ani kúpele ani iné lieky nepomáhaly. K dostaniu u vynálezca a vylučného dorabateľa

v Lekárni Korona Dr. Emila Flesch,
Győr, Baross-út 24. číslo. 291

1 1/2 decilitrova fláška 2 kor. Cena «rodinný» flášky k dlhšiemu upotrebeniu 5 kor., 3 malé alebo 2 rodinne flášky ob- jednane zasielajú sa franko.

ASTMA plúcový katár krvácanie plúc, plúcová nemoc a žalúdočných nemocíach

irpiaci nech prečítajú a nech si rozvážia tieto ohlasy, ktoré o uzdraveniach znejú. Každodenne dochádzajúcich listov je tu len maličkosť, ktoré sú bez všetkého pomerovania na jav donesené, pretože je to presvedčené, že trpiace obecnosť je vstave samo súdiť podľa tu prednesených správ. Výťah listov v malom premenení štýlu, znejú od slova. Vynechané sú všetky tie výkazy, ktoré o vďake znejú, tak práve sú vynechané i všetky tie výkazy, ktoré kritizujú a posudzujú všetky predošlé liečenia. Originálne dopisy sú k obzreniu, a prosíme aby sa čím vo väčších kruhoch o týchto známost rozšírila. **Uradne sa toto už stalo.** Od ostupenia pravdy bár aj sprevádzajúcimi slovami, ktoré sa vzťahujú pri liečení dosiahnutého výsledku sa nemôže dovoliť, ba aj sú ostre trestané. Aby sme aj nebehým podľa našej možnosti po ruke boli, prv nežli by choroba už nastala, a aby pri najmenšom predznaku poznali, aby pomoc zavčas hladali, s týmto opišeme v najviac pádoch pridané

Predznaky: Kašľania, často nútenia k dáveniu. — Vypľuvania šľajmu. — Klania v prsach a v chrbtovej kosti. — Tlačenia v pleciach. — Nočné potenia. — Riadne studené ruky a nohy. — Ťažké dýchanie. — Dychania neskoršie čujúce pískanie a hranie spre- vádza. — Pluvanie krvi, často neporiadno účinkovanie srdca spojené s veľkou bojazlivosťou, nespánivosť, mrcha trávenie.

V záujme liečenia je potrebné riadne opísanie živobytia, pomenovanie, zaoberanie, či sa nohy studené a udanie úplnej adresy:

Kur-Institut „Spiro spero“, Dresden-Niederlössnitz, Schulstrasse 81/K.

Astma plúcový katár.

Syn môj následkom prechladnutia onemocnil a vyvinul sa u neho plúcový katár. Tento katár opakoval sa vzdor najväčšej starosti a upotrebenia rozličných liekov a vystupoval časte s dychavicou a nápadmi zádušnými, tak že som sa o život nemocného obával. V týchto rozpakoch novinami upozorčený som bol na liečivý inštitút «Spiro spero» a s dôverou obrátil som sa k tomuto ústavu. Po objasnení nemoci započalo sa liečenie, pri čom sa všetko dľa predpisu vykonalo, čo aj vskutku neostalo bez výsledku. Počiatkom liečenia syn môj síce v silu trochu upadol a nevyzeral dobre, to ale len krátky čas trvalo, ho nemocný len skoro k sebe prišiel, začal dobre vyzerať a po liečení troch mesiacov bol celkom zdravý a ufam sa, že aj vždy zdravý ostane.

Toto krom Boha ďakovať musím primeranému liečeniu liečivého ústavu «Spiro spero», ktorý pritom môže všetkým trpiacim čo najvrelou odporúčať možnosť. — S mnohými vďakmi a s náležitou úctou

Josef Bechthold,
L. S. Wien, XII. Helblinggasse 11., Th. 6.
Potvrďuje **Pius Rest,** predstavený obce Höflein a. D.

Plúcová nemoc.

Ponevác som v novinách čítal o vašich podarených vyličeniach s dôverou obraciam sa ku vám. Už od 2 1/2 roka trápil ma ostré klanie v plúcach a hrozny kašeľ, pri tom som zoslábnul a schudnul, tak že mi sunajší lekári žiadnej nádeje viac nedávali. Ja som sa ale predca odvážil a s dôverou obrátil na liečivý inštitút «Spiro spero» s tou nádejou že z mojej plúcovej choroby predza snád vyličený budem. Už po krátkom čase možno mi bolo zdeliť, že mi vaše liečenie v mojej nemoci veľmi pomohlo. Dnes tiež s najväčšou radosťou len to vám môžem oznámiť, že som od mojej plúcovej nemoci celkom oslobodený. Toto osvedčenie posiadam len z tej príčiny trochu pozdej, bo som sa chcel presvedčiť či snád do tej hroznej plúcovej nemoci poznovne neupadnem. Ponevác sa ale u mňa dopisoval sto stopy mojej starej nemoci neukazuje ochotne vyslovujem vám moje vručné vďaky a spolu dovolujem, aby toto moje osvedčenie uvrejené bolo

S náležitou úctou **Franc Koutny,**
L. S. Okresný predstavený. Wien, V., Jahngasse 42.
Leopold Kruza, Wien.

Plúcová nemoc, plúvanie krvi.

Behom minulých 5 rokov každé jaro a každú jeseň onemocnil som obyčajne na plúcový katár, následkom čoho stav moj, vzdor lekárskej pomoci a

iných vychvalovaných liekov, ktoré som potreboval, s každým rokom vždy viacej sa zhoršoval, tak že som posledný čas roboty bol neschopny, ba mnoho aj v posteli ležať musel. Pri len trochu ťažkej robote dostal som klopanie srdca a vstrám klanie v pľocích pod lopatkami, ktoré sa k prsiam a ku križovej kosti širilo, dýchanie mi preto veľmi ťažko padlo, často som sa nazdával že mám zapalenie plúc a robota mi bola ako umučenie. Nohy som mal ďalej obyčajne studené, bol som za chryply a slyna mi skoro vždy zmiešaná bola s krvou, k tomu všetkému v noci som sa vždy potieval. Ze to na dlhší čas navydržim som bol presvedčený a preto som sa obliadol kde by som v mojom neznesiteľnom stave pomoci nájsť mohol.

Medzi iným čítal som v jedných novinách o zriedkavom vyličení pomocou liečivého inštitútu «Spiro spero» osmelený týmto obrátil som sa k tomuto ústavu. A už o niekoľko týždňov, po svedomitom nasledovaní naložených mi predpisov s radosťou som sa o tom presvedčil, že mi bolo lepšie. Z počiatku síce, kedy teda upadol som do starej nemoci, ponevác som ale liečivé nariadenia inštitútu «Spiro spero» prisne zachovával, pošťastilo sa mi úplne prísť k predošlomu zdraviu. Predošle bolesti a klopanie srdca, pluvanie krvi, bolesti v križach a u plúcach vystaly celkom a nevracajú sa ani pri ťažkej robote.

Povážujem to teda za svoju povinnosť za poskytnutú mi pomoc a priateľské liečenie vysloviť vám moje srdočné vďaky a váš ústav všetkým čo na stejnú chorobu trpia čo najvrelou odporúčať.

S náležitou úctou **Anton Friedrich,**
Morchenstern (Česky).
Hodnovernosť podpisu potvrďuje **Wilhelm Karol Possel.**

Plúcový katár, krvácanie.

Cez celý rok trpela som na žltavku v najväčšej miere a pritom rozumie sa bola som krvo chudobná. V máji 1904 následkom prechladnutia dostala som plúcový katár, tak že som neraz krv vykašľavala, neskôr len samý šľajm. Celé noci som spával nemohla, v plúcach mi jednodajne pištalo a k jedeniu nemala som žiadnej chuti. Navštívila som viacej lekárov týchto predpisali mi vždy dačo ale len k polachčeniu, zdravá som ale niako nemohla byť. Jedníc som čítala v novinách o inštitúte «Spiro spero» a s dôverou obrátila som sa k tomuto. Naložené mi liečivé nariadenia nasledovala som svedomitou a pritom som úplne zdravá. Veľkou povďačnosťou som vám zaviazaná a ústav váš odporúčam budem všetkým čo trpia tak ako som ja trpela. Nech nikomu nenie ľúto za tými chatrnými výdavkami čo ho stojí vyličenie, jestli zdravie svoje miluje.

S úplnou úctou **Slečná M. Bilzer,** Liebethal. (Rak. Sliezko.)

Choroba žalúdka a čriev.

Vyslovujem prítomne moje najvrelé vďaky liečivému inštitútu «Spiro spero» za úplné vyličenie mojej choroby žalúdka, čriev a pečene. Pred tromi rokmi ochorela som na influensu o nedlho na to dostavily stížnosti trávenia, hlavy bóle a klanie medzi lopatkami. Pri tom som bola vždy zdutá a ku potrebe musela som užívať lieky k prehatiu. Test som nemohla, tým menej spať. K tomuto dostavily sa pred rokom následkom prechladnutia krce, pečene. Keď som sa k lekárom o pomoc obrátila len skoro čas bolo mi zase ľahšie, stará nemoc sa však len skoro navrátila. Tohoto roku čítala som v novinách o liečivých výsledkoch inštitútu «Spiro spero» a podrobila som sa v apríli liečeniu tohoto inštitútu jeho predpisy som svedomite nasledovala. Po niekoľko týždňoch zbadala som že mi je o mnoho lepšie. Bolesti len skoro celkom prestaly, potrebu som vždy riadne robievala a navrátila sa aj chuť k jedeniu. Prítomne som už celkom zdravá.

Keď tento inštitút všetkým podobne trpiacim vrelou odporúčať trvám s náležitou úctou **Maria Obstmejer,** Manzelka domkára Enzersdorf a. d. Fischea.

Hodnovernosť podpisu potvrďuje.

Enzersdorf a. d. Fischea **Mich. Pober,** mešťanosta.

Katár nosa, hrdla a plúcovy.

Asi od šiesti rokov trpel som na chroničnom katáre nosa hrdla a plúcovom, ktorý mi mnohé bolestné a trpké hodiny spôsobil. Neustále ma bolela hlava, v hrdle ma vždy páliło, bolo ono pri tom vždy suché alebo obložené lepivým šľajmom. Pod gágorom ma jednodajne tlačilo. Dýchanie mi ťažko padlo ba mi para aj vystávala. Mohol som síce pracovať, ale veľmi ťažko. Pri najmenšom nemáhaní začal som sa potiť a dostal som srdca klopanie. Obrátil som sa aj ku rozličným lekárom lež bez výsledku. Lekári povedali že je to chroničný katár a ťažko sa ho pozbavíť.

Upozornený síce novinami: na váš inštitút odhodlal som sa že sa tomuto liečeniu podrobím. Za čas som pokračoval v tomto liečení a badal som že mi je zo dna na den lepšie, kým som celkom vyzdravel — Včul sa cítim celkom zoravým byť, čoho dokazom je, že som minulú nedelu päť hodín letel na bycikli ta a zpiatka bez všetkého unavenia. Môžem teda so všetkým právom tvrdiť že Bohu a vám ďakujem, musím za navrátenie mojego zdravia. Za vaše veľké ustávanie vyslovujem vám moje uprimné vďaky a trvám s náležitou úctou

Andreas Schörner, Kühschwitz.

Hodnovernosť podpisu potvrďuje:

Deeg, mešťanosta. Obecny úrad Kautendorf.

Od desaťročí
s veľkým uspachom
potrebuje sa

PROTI LÁMKE A PAKASTNICI
— zá konne chránený KRIEGNEROV —
REPARATOR

V rochusanej nemocnici medzi 136
pádmi v 129 pôsobil úplné vyli-
čenie. — Malá flaška 1 kor. Veľka
flaška 2 kor. — Doposielanie počtru
každe denne s počtovou dobierkou,
alebo po predbežnom ado-
slaní peňazi.

Hlavný sklad v Budapešti
LEKAREŇ KORONE
VIII., KÁLVIN-TÉR, NA ROHU BAROSS-UTCZA.

II.

Zia dajte si cenník

Zdarma a bezplatne zašlem
môj, v slovenskej reči, bohaté ilustra-
vaný cenník, ktorý viac než 1000 obra-
zov obsahuje rozličných hodin, zlatých
a strieborných predmetov ako aj
hudobných nástrojov 289

Hanns Konrád
I. hodinová fabrika a exportní obchod
BRÜX No. 1233. (Česko.)

Každá Gazdina môže byť
pišná na svoju kávu!

**Kathreiner
Kneipp sladová káva**
tam, kde kávu pijú, ne-
môže nikdy chybovať!

o o o

Len pytajte tuto kávu vždy v zatvo-
rených bálkoch známkou «Kath-
reiner», a neslobodno nikdy
kupovať, čo sa otvoreno daváža!

K povšimnutiu: Každý kúsok mydla s meno SCHICHT, čistým
a slobodný je každej škodlivej látky.

Schicht-mydlo!

(ináč jeleňa, alebo mydlo klúča)

je to najlepšie k upotrebovaniu
to najlacnejšie ku čisteniu šiat
a umyvaniu každého spôsobu.

Záruka: 25.000 korún platí firma Juraj Schicht v Aussigu bárskomu, čo je v stave dokázať, že mydlo s
menom Schicht obsahuje v sebe dajakú škodlivú miešanau.

I.

Sukne Lodenové kus 65--70 kr. ; **grisetové** 1zl. 1.20 a vyšej; zástery, košeľe šatky, pančuchy atd. všetko za výhodné ceny. Dalej odporúčam

Praktické deky na kone.

Tiež i k prikryvaniu čelade sa hodiace kus 1 zl. 50, 1.80, 2 zl. Spočtovon dobierkou zasiela **tkáčska dielna Adolfa Jelínka v Lisku. p. Jimramov. Morava** 5 kilová zasielka presvedčí každého o dobrej jakosti a neobyčajnej lacnote a povzbudí ku muobým ďalším objednávkam.

Kdo jeden ráz skusi ten druhí ráz kupizas. 250

Jedine pravý

THIERRYHO BALSAM

Tento balsam slúži vnútorne. Je 1. Nedo-
stížne pôsobivým liečivým prostried-
kom pri všetkých nemocach pľúc a prs,
mierni katarrh a zamedzuje výmety, od-
níma boľastný kášeľ a lieči 1 zastaralé
nemocce toho druhu. — Pôsobí výtečne pri
zánetu v krku, v chriptani a pri všetkých
nemocach krku atd. — 3. Zahája dôkladne
každú horúčku. — 4. Hojí prekvapujúcim
spôsobom všetké nemocce jatier, žalúdka a
čriev, zvlášte žaludkove krče, koliku a trha-
nie v živote. — 5. Odníma boľast a hojí
zlatú žilu a haemorrhoidy. — 6. Pôsobí ľahko
odvädive čistí krv i ľadviny, odníma hypo-
chondriu i fažkomyseľnosť, podporuje chut'
k jedlu a zažívaniu. — 7. Služi výtečne pri
boľastach zubov, pri výzranich zuboch,
hnilobe úst a pri všetkých nemociah zubov

a úst, ako aj odštrňuje rihanie a neprijemný zápach z úst a
žalúdka. — 8. Je dobrým prostriedkom proti hlistam pásomnici a
proti epilepsii, čili padúcej nemoci. — 9. Služi zovnútorne ako po-
divný liečivý prostriedok za dobrý uznaný na všetky rany, červstve
i staré, na jizvy, ružu, osývu, fistule, bradavice, **popáleniny,**
zmrzlé údy, na svraby, podkožnice a výrazky, na rozpukané a
drsné ruky atd., a odníma hoľasti a hučanie v hlave, trhanle,
pákosťnicu, hoľasti v ušiach atd., o čom jasne vysvetlenie dáva
obširný návod k upotrebeniu. — 10. Je to vôbec liečivý prostried-
dok, ktorý tak vnútorne, ako zovnútorne s nepochybným výsled-
kom dá sa užívať. ktorý je veľmi reálny a docela neškodný a v
žiadnej rodine nemá jako prvú pomoc pri influenze, cholere s
iných nákazivých nemocach chybeť. Všimnime si teda vždy šora
udané zelené známky ochranné! Kde neny žiadni sklad moľho
balsamu, tam objednávejme priamo a adresueme **lekárne u**
Anjela strážcu Adolfa Thierryho v Pregrade u Rohitsch-
Sauerbrunnu. Proti napodobizneniu chráni najlepšie priamo
objednávka z mojej fabriky. Stojí 12 malých alebo 6 dvojítých
flašiek franko na každú stanicu Rakúsko-Uhorska 4 kor. Menej
než 12 malých alebo 6 dvojítých flašiek sa nezasiela. Zasiela sa
len proti predchádzému poukázaniu alebo dobierke obnosu.

Thierry A. lekárnik v Pregrade u Rohitsch-Sauerbrunnu.

Sila a účinok

pravej Centifoliovej masti

Pravá Centifoliová masť užíva: Pri boľavých prsách šesti-
nedielik, pri zastavenom odtoku mlieka, ztvrdnutí prs. pri ruži,
pri vselijakých zastaralých úrazoch, otvorených nohách, ranách,
slanom vredu, nábehlych nosách i pri kostijedu, pri ranách úcho-
dených, bodených, rezaných, drtných a streiných, k vytiahnutiu
všetkých cudzích telies, ako: triesok, skla a dreva, piesku, brok-
kov trní atd., pri všetkých podbráninách a narústoch karbun-
koloc., novotvoroch a raku, pri červu v prstoch, vredoch nechtov,
pl'uzgrioch pri nobách chodom rozboľených, spáleninách všetkých
druhov, zmrzých údoch, prelezení nemocných, naderoch krvných,
pri otoku uší a boľavých deti atd. atd. Centifoliová masť čím
staršia býva, tým je výtečnejšia v účinku! Je odporúčania hodné,
mať vždy v rodine zasobu tonoto jedine svojho druhu zachovajú-
ceho prostriedku. — Menej než dve krabice sa nezasielajú; zasie-
lanie deje sa výhradne len proti predhodzému poukázaniu alebo
dobierke obnosu. Dva teglíky s poštovým portom, nákladný M
listom a obalom atd. 3 kor. 40 hal.

Jediný prameň objednávok je -

**„Lekareň u Anjela strážcu ADOLFA
THIERRYHO v Pregrade“ u Rohitsch-
Sauerbrunnu.**

Oba tieto, dotyčno liečivosti jejich zvlášte výborné články,
neni sú podobené zkazlivosti, bo oproti čím sú staršie, tým väčšiu
eenu maju a tým lepšej účinkujú, ani netrpia kroz zimu a horká, i
možu rozposielat sa v každej čiastke roka.

Zdarma rozposielame tlačenu knižočku, ktorá obsahuje výrazy
vdakov a uznania nezčíselných a mnohoročných odberateľov liekov
mojich po celom svete. Túto knižočku rozposielajú pri predbe-
žnom doposlani 20 hal. v listových kolkoch. Odberateľom našim
doposielame knižočku franko a zdarma. 275

**Sklady u lekárniku: Jozefa Töröka a Dra
Eggera v Budapešti a L. Vértes Lugos.**

Pred upotrebením!

Kornela Demeter, Szászváros, Iskola-tér 53., a v lekárni Töröka Budapest, Király-u. 12.

Po upotrebeniu!

DEMETER SOLUT. KAL. SULFOGNAJACOL

Najväčšie vitazstvo vedomosti. Toto slozenie
najchýrnejší učbári a lekári so záračným a
podivným výsledkom potrebujú proti kašlu,
zachrypntiu, suchotám, chorobám pľúc a prs,
katarom hrdla a pľúcny. Zastavuje nocne po-
tenie — podporuje chut' k jedeniu násbedkom
coho nemocný zo dúa na deü tucnie. Pri detoch
zvláštne pôsobí proti somarskému kašlu.
Mnohi co doposiaľ rozličné licky ukivali, po-
trebovaním lieku DEMETER SOL. KAL. SUL-
FOGNAJACOL pozbavili sa istej smrti. Cena
2 koruny. K dostaniu u lekára

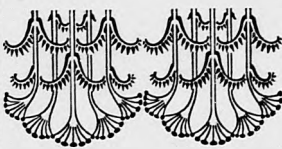
Oznamy * *

* * prijíma
administracia

„Krest'an“

Budapest,

Szentkirályi-ulica 28.

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé dri-
apané 9 kor.
60 hal., lepšie
12 kor. Biele
mäkké, jak
páper 18 kor. — 24 kor. Biele
ako snáh mäkké ak páper.
driapané 30 kor. — 36 kor.
Rozposielanie s dobierkou
franco; zamenenie a nazpät'
prijae je pod touti výnimkou
dovolené jestli sa na poštové
útraty vynahrada. **Be-
nedikt Sachsel, Lo-
bes 135** (pošta Pilsen
Čechy.) 284

Amerikanské mlynky na mäso

v každej domácnosti nevyhnu-
telne potrebné za 7 korún po-
siela franko

Firma Jozef Sohr
Somogy-Szill, 30.

Každú hodinu srába 30 ki-
logrammov. K tomu stroj k
nadvievaniu hurick 60 kr.

V páde nezodpovednosti vratia
sa penaze. Úprava upotrebenia
pripojená. Doposielala sa s po-
čtovou dobierkou, alebo pri
predbežnom doposlani penazi.

Zázrak priemyslu!

V New-Yorku a v Londine nešialani ani euró-
pejskú suchtu zem a preto jedna na strieborné
náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že
svoj tovar len za cenu roboty toho predá.
Ja som splnomocnený, splnomocenstvo toto
plniť a nazáklade tomo za 6 zl. 60 krajciarov
nasledujúce náradie pošlem:

- 6 kusov veľmi fajnové stolové nože so pravdivou
anglickou klingou
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra
vydlíčky
- 6 kusov amerického patentirovaného striebra je-
dácio ližice,
- 12 kusov amerického patentirovaného striebra
kávové ližice,
- 1 kus amerického patentirovaného striebra po-
lievkovú ližicu.
- 1 kus amerického patentirovaného striebra mlie-
kovú ližicu.
- 6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne.
- 2 kusy imponantné stolové svietniky,
- 1 kus ľajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusy predtýmto 40 zl. koštovali a vul len
6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu.
Americké a patentirované striebra je jedna s vonku
a s nátra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov
udrží začo ja garantujem. Svedectvom tomu, že tento
ozna

neni klamstvo

zavazujem sa bar komu, komu sa náradie nepai
penazie spatky dat'. Nech nikto nezameská túto
pohodlnú príležitosť' použiť' zebý si túto okrášľujúcu
garnitúru nezaobstaral

ktorá utešený svadbo a iným darom je,
ďalej do každej lepšej domácnosti príliž je súca,
k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod
WIEDEN, II., Rembrandstrasse 198. Teleron 14597.

Rozposielky na okolie s dobierkou
alebo penazie vopred v posiani. Ku
tomu čistiaci prach 10 kr. Oprav-
divý len na boku vydiacu ochra-
ňujúcou markou (zdravotná kova).

Výfah s tisíce uznatúcich listov:
S prvšou zásielkou som úplne spo-
kójny, prosím este jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr.

Koložvár baron Banly jeno exen.

S prvšou zásielkou som úplne spokojný, prosím este jednu
zasielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zasielku s jedacim servicom som obdržal, veľmi som spokojný
nech mi este jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobierku s americko-
ského patentirovaného striebra pošlu.

Bozovič. Kr. Sör-ns-a st. Keresztes blavný slúžny.
Jej Excellencia, baronka Edelsheimova čo najvrstvie odporúča
mne Váš stolový nábytok, pre o esadnu Vas, ráčte i mne dvojo
takýchto nábytkor, po 6 zl. 50 kr. poslat'.

Gr. Helena Tisza, rod Degenfeld-Schomberg.
Zasielku som obdržal, veľmi som spokojný a budem to aj
druisým odporúčať.

Andrej Lenóczky kanonik a farár Zemplén-Szinna.